

Pauliina Luopa, Minna Pietikäinen, Jukka Jokela

Päihteet, kieli, sallivuus — Nuorten päihteiden käyttö ja sen riskitekijät Kauniaisissa vuonna 2006

Helsinki:

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes, Kauniaisten kaupunki
2007

Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kauniaislaisten nuorten päihteiden käyttöä, mielipiteitä päihteistä ja niiden hankkimisesta. Sitten selvitetään, mitkä tekijät olivat Kauniaisissa yhteydessä nuorten päihteiden käyttöön. Kouluterveyskyselyn Kauniaisien aineistossa oli 185 suomenkielisen ja 255 ruotsinkielisen peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilasta ja 199 suomenkielisen ja 160 ruotsinkielisen lukion 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijaa vuonna 2006. Aineisto kattoi peruskouluissa 83–84 % oppilaista sekä suomenkielisessä lukiossa 79 % ja ruotsinkielisessä lukiossa 87 % opiskelijoista.

Suomenkielisillä nuorilla oli ruotsinkielisiä paremmat tiedot päihteistä. Suomenkielisistä lähes viidesosa ja ruotsinkielisistä vajaa kymmenesosa vastasi oikein kuuteen päihteitä koskevaan väittämään. Pojat suhtautuivat päihteiden käyttöön tyttäjä myönteisemmin. Ruotsinkielisistä lukiolaispojista 26 % hyväksyi vähintään 10 savukkeen polttamisen päivässä ja 44 % viikoittaisen humalajuomisen. Vieläkin myönteisemmin humalajuomiseen suhtautuivat yläluokkien suomenkieliset pojat (47 %). Marihuanan satunnaiseen polttoon suhtautuivat hyväksyvimmin suomenkieliset lukiolaispojat (26 %).

Enemmistö nuorista piti tupakan ja keskioluen tai siiderin hankkimista ikäisilleen helppona. Ruotsinkieliset lukiolaispojat arvioivat yleisimmin erittäin helpoksi sekä tupakan (45 %) että oluen (38 %) ostamisen. Huumaavien aineiden hankkimista melko tai erittäin helppona pitivät yleisimmin suomenkieliset yläluokkien pojat (30 %). Ruotsinkieliset yläluokkalaiset ja lukiolaiset olivat ostaneet tupakkaa kaupasta yleisemmin kuin suomenkieliset ja ilmoittivat yleisemmin, että heidän vanhempansa olivat antaneet heille alkoholia.

Tupakointi oli yleisintä suomenkielisillä yläluokkalaistytöillä, heistä 16 % tupakoi päivittäin. Muissa ryhmissä ruotsinkieliset tupakoivat suomenkielisiä yleisemmin. Nuuskaaminen oli selvästi yleisintä ruotsinkielisillä lukiolaispojilla, joista 21 % nuuskasi päivittäin. Muissa ryhmissä vastaava osuus oli korkeintaan 4 %. Ruotsinkieliset nuoret joivat alkoholia yleisemmin kuin suomenkieliset. He myös joivat useammin tosi humalaan asti. Erityisesti ruotsinkieliset lukiolaispojat erottuvat muista runsaan alkoholinkäytön suhteen: 32 % joi alkoholia viikoittain ja 51 % joi humalaan vähintään kerran kuukaudessa.

Alkoholin ja lääkkeiden yhteiskäyttö oli yleisempää ruotsinkielisillä, ruotsinkielisistä lukiolaisista 12–13 % oli kokeillut niitä yhdessä. Suomenkieliset pojat eivät juurikaan olleet kokeilleet tätä päihtymistapaa. Myös pelkkien lääkkeiden päihdekäyttö oli ruotsinkielisillä yleisempää kuin suomenkielisillä, 5–8 % ruotsinkielisistä oli kokeillut sitä. Sen sijaan huumaavia aineita olivat haistelleet yleisimmin (6–7 %) suomenkieliset yläluokkalaistytöt ja lukiolaispojat. Laittomia huumeita eli pääasiassa hasista tai marihuanaa olivat kokeilleet yleisimmin ruotsinkieliset lukiolaispojat (13 %) ja suomenkieliset lukiolaistytöt (12 %).

Monet tekijät olivat kauniaislaisilla nuorilla yhteydessä päihteiden käyttöön. Opiskeluun liittyvät vaikeudet olivat yhteydessä tupakointiin ja laittomien huumeiden kokeiluihin kaikilla nuorilla ja lukiolaisilla myös humalajuomiseen ja nuuskaamiseen. Yläluokkalaisilla lintsaminen oli yhteydessä tupakointiin ja koulunkäynnistä pitämättömyys huumeiden kokeiluihin. Se etteivät vanhemmat tienneet aina, missä nuori vietti viikonloppuillansa, oli tupakoinnin, nuuskaamisen ja humalajuomisen riskitekijä yläluokkalaisilla. Huono arkirytmä eli epäterveelliset ruokailu-, liikunta- ja nukkumistottumukset olivat peruskoululaisilla yhteydessä sekä humalajuomiseen että laittomien huumeiden kokeiluihin. Fyysisen uhan kokeminen oli yhteydessä laittomien huumeiden kokeiluihin sekä peruskoululaisilla että lukiolaisilla, lisäksi lukiolaisilla se oli yhteydessä tupakointiin. Toistuva rikkeiden tekeminen ja humalajuominen olivat peruskoululaisilla yhteydessä toisiinsa.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella erityistä huomiota vaativaksi ryhmäksi osoittautuivat ruotsinkieliset lukiolaispojat. Heillä oli huonoimmat tiedot päihteistä, myönteisin suhtautuminen tupakointiin ja humalajuomiseen ja he pitivät yleisimmin tupakan ja keskioluen ostamista sekä huumaavien aineiden hankkimista helppona. He myös käyttivät päihteitä yleisemmin kuin muut: nuuskasivat, joivat alkoholia viikoittain, joivat humalaan kuukausittain, kokeilivat laittomia huumeita sekä käyttivät vähintään kahta päihdettä.

Tutkimuksen tulokset haastavat pohtimaan erityisesti päihdetietojen ja -asenteiden painotusta terveystiedon opetuksessa, tupakkaan liittyvän lainsäädännön toteutumista koulussa, tupakkaan ja alkoholiin liittyvän lainsäädännön toteutumista myynnin ja välittämisen osalta kaupossa ja kodeissa sekä perheen sisäisiä sääntöjä ja nuorten vapaa-ajan käytön valvontaa.

Sisällys

Johdanto	7
Aineisto ja menetelmät	7
Oppilaiden tiedot ja mielipiteet päihteistä	10
Päihdetiedot.....	10
Mielipiteet päihteiden käytöstä	11
Tupakointi ja nuuskaaminen	13
Vanhempien tupakointi	13
Koulussa tupakoiminen.....	14
Oma tupakointi.....	15
Tupakan hankkiminen.....	15
Nuuskaaminen.....	16
Alkoholin käyttö	17
Alkoholin käyttö ja humalajuominen.....	17
Alkoholin hankkiminen.....	19
Huumaavien aineiden kokeilut	21
Sosiaalinen altistuminen huumaaville aineille.....	21
Huumaavien aineiden hankkiminen.....	21
Huumaavien aineiden kokeilut.....	22
Päihteiden käytön riskitekijöitä	25
Tupakoinnin riskitekijät	25
Nuuskaamisen riskitekijät	28
Humalajuomisen riskitekijät	30
Huumeokeilujen riskitekijät.....	32
Pohdinta	35
Lähteet	39
Liitteet	41
Liite 1. Indikaattoreiden ja dikotomisoitujen muuttujien muodostaminen.....	41
Liite 2. Liitetaulukot sukupuolen ja koulun kielen mukaan vuodelta 2006.....	45
Liite 3. Liitetaulukot koulun kielen mukaan vuosina 2002, 2004 ja 2006.....	54

Taulukot

Taulukko 1.	Vastanneiden lukumäärä, peruskoulun 8. ja 9. luokilla sekä lukion 1. ja 2. vuosikursseilla oppilaitoksen kielen ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2006.....	8
-------------	---	---

Kuviot

Kuvio 1.	Tiesi oikean vastauksen kuuteen päihdeväittämään. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	10
Kuvio 2.	Tiesi oikean vastauksen kolmeen tupakointi- ja nuuskaamisväittämään ja kolmeen alkoholiväittämään. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	11
Kuvio 3.	Hyväksyy vähintään 10 savukkeen polttamisen päivässä, viikoittaisen humalajuomisen ja marihuanan satunnaisen käytön. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	11
Kuvio 4.	Samaa tai täysin samaa mieltä väittämästä "Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen". Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	13
Kuvio 5.	Äiti tupakoi nykyisin. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	13
Kuvio 6.	Tupakointi koulussa sallittu osittain tai kokonaan. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	14
Kuvio 7.	Tupakoi päivittäin. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	15
Kuvio 8.	Arvioi tupakan ostamisen ikäisilleen erittäin helpoksi kodin lähiympäristöstä. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet alle 18-vuotiaista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	16
Kuvio 9.	Käyttänyt nuuskaa yli 50 kertaa. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	17
Kuvio 10.	Käyttää alkoholia vähintään kerran viikossa. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	18
Kuvio 11.	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	18
Kuvio 12.	Arvioi keskioluen tai siiderin ostamisen ikäisilleen erittäin helpoksi kodin lähiympäristöstä. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet alle 18-vuotiaista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	19
Kuvio 13.	Vanhemmat hakeneet tai tarjonneet alkoholia viime käyttökerralla. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet alle 18-vuotiaista vähintään kerran kuukaudessa alkoholia juovista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	20
Kuvio 14.	Humalajuominen sen mukaan, onko nuori viime käyttökerralla saanut alkoholia vanhemmiltaan. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet vähintään kerran kuukaudessa alkoholia juovista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	20
Kuvio 15.	Tietää vähintään yhden huumaavia aineita vuoden aikana kokeilleen nuoren tuttaviansa joukossa. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	21
Kuvio 16.	Arvioi huumeiden hankkimisen omalla paikkakunnalla ikäisilleen melko tai erittäin helpoksi. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	22

Kuvio 17.	Kokeillut alkoholia ja pillereitä yhdessä. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	22
Kuvio 18.	Kokeillut hasista tai marihuanaa. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	23
Kuvio 19.	Kokeillut laittomia huumeita. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	24
Kuvio 20.	Käyttää vähintään kahta päihdettä (nikotiinia, humalajuomista tai huumeita). Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.	24
Kuvio 21.	Tupakointi opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	25
Kuvio 22.	Tupakointi lintaamisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	26
Kuvio 23.	Tupakointi sen mukaan, kuinka hyvin vanhemmat tietävät nuoren viikonloppuiltojen viettopaikasta. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2006.	26
Kuvio 24.	Tupakointi koetun terveydentilan mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	27
Kuvio 25.	Tupakointi fyysisen uhan kokemisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	27
Kuvio 26.	Runsas nuuskan käyttö sen mukaan, kuinka hyvin vanhemmat tietävät nuoren viikonloppuiltojen viettopaikasta. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien pojista vuonna 2006.	28
Kuvio 27.	Runsas nuuskan käyttö opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin pojista vuonna 2006.	29
Kuvio 28.	Runsas nuuskan käyttö hikoilua ja hengästyttämistä aiheuttavan liikunnan harrastamisen mukaan. Prosenttiosuudet suomenkielisistä ja ruotsinkielisistä peruskoulun 8. ja 9. luokkien sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin pojista vuonna 2006.	29
Kuvio 29.	Humalajuominen sen mukaan, kuinka hyvin vanhemmat tietävät nuoren viikonloppuiltojen viettopaikasta. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	30
Kuvio 30.	Humalajuominen arkirytmien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	31
Kuvio 31.	Humalajuominen toistuvasti tehtyjen rikkeiden mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	31
Kuvio 32.	Humalajuominen opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	32
Kuvio 33.	Humalajuominen sen mukaan, kuinka hyvin oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	32
Kuvio 34.	Huumekeoilut opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	33
Kuvio 35.	Huumekeoilut koulunkäynnistä pitämisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	33
Kuvio 36.	Huumekeoilut fyysisen uhan kokemisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	34
Kuvio 37.	Huumekeoilut arkirytmien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.	34

Johdanto

Kouluterveyskysely tuottaa valtakunnallisesti vertailukelpoisella menetelmällä kunnille ja kouluille tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, terveydestä, terveystottumuksista, terveysosaamisesta ja opiskeluhuollosta. Tiedot kerätään samoissa kunnissa joka toinen vuosi opettajan ohjaamina luokkakyselyinä, jotka tehdään kunnan peruskoulujen 8. ja 9. luokilla sekä lukioiden 1. ja 2. vuosikursseilla. Koska kyselyt tehdään pääosin samalla lomakkeella, samaan aikaan vuodesta ja samalla menetelmällä, saadaan kunnasta kahden vuoden välein vertailukelpoista tietoa oppilaista ja opiskelijoista. Kauniaisissa Kouluterveyskysely on tehty joka toinen vuosi vuodesta 2002 alkaen.

Kauniaisten kuntaraportin mukaan nuorten tupakointi vähentyi selvästi: peruskoulun yläluokkalaisilla vuonna 2004 ja lukiolaisilla kaksi vuotta myöhemmin. Huumeekokeilut vähentyivät lukiolaisilla vuonna 2004, peruskoulun yläluokkalaisilla ne pysyivät samalla tasolla neljän vuoden aikana. Tupakointi ja huumeekokeilut olivat Kauniaisissa harvinaisempia kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa. Humalajuominen lisääntyi Kauniaisten lukiolaisilla huomattavasti vuonna 2004, mutta vähentyi vuonna 2006. Se oli kuitenkin vuonna 2006 Kauniaisissa pääkaupunkiseudun kunnista yleisintä. Pääkaupunkiseudun kuntien vertailussa Kauniaisissa nuorilla oli myös huonoimmat tiedot päihteistä. (Luopa ym. 2006a ja 2006b.)

Kauniaisten nuorisoneuvosto on antanut lausunnon koskien Kouluterveyskyselyn vuoden 2006 tuloksia. Lausunnossa ollaan huolestuneita siitä, kuinka yleistä alkoholin säännöllinen juominen on ja kuinka usein nuoret juovat itsensä tosi humalaan. Huomiota kiinnitetään siihen, että moni aikuinen antaa lapselleen alkoholia ja tupakkaa. Myös kaupat myyvät alaikäisille tupakkaa ja alkoholia liian helposti. (Nuorisoneuvoston lausunto koulukyselystä 2006.) Kauniaisten hyvinvointikertomuksessa lasten ja nuorten hyvinvoinnin uhkina nähdään alkoholin käytön varhainen aloittaminen sekä huumeiden käytön arkipäiväistyminen. (Hyvinvointikertomus 2005.)

Näihin huoliin perustuen koettiin tarpeelliseksi selvittää tarkemmin nuorten päihteiden käyttöä ja siihen liittyviä tekijöitä Kauniaisissa. Koulukohtaisten tulosten tarkastelussa on noussut esiin erityisesti ruotsinkielisten poikien runsas päihteiden käyttö, joten myös kieliryhmien väliset erot haluttiin ottaa mukaan tarkasteluun. Tässä tutkimuksessa selvitetään nuorten tupakointia, nuuskaamista, alkoholin käyttöä ja huumaavien aineiden kokeiluja sekä tietoja ja mielipiteitä niiden käytöstä ja hankkimisesta. Päihteiden käytön riskitekijöitä tarkastellaan koko aineistossa. Tutkimuksessa kiinnitetään erityistä huomiota suomen- ja ruotsinkielisten nuorten sekä sukupuolten välisiin eroihin.

Aineisto ja menetelmät

Kouluterveyskysely tehtiin Kauniaisissa ensimmäisen kerran huhtikuussa 2002 peruskoulun 8. ja 9. luokilla sekä lukion 1. ja 2. vuosikursseilla. Sen jälkeen kysely on tehty vuosina 2004 ja 2006. Kyselylomakkeet on toimitettu suoraan kirjapainosta koulujen rehtoreille, jotka ovat hoitaneet käytännön järjestelyt kouluissa. Kysely on tehty yhden oppitunnin aikana opettajan ohjaamana. Vastaajat ovat palauttaneet opettajalle nimettömät lomakkeet, jotka opettaja on sulkenut tunnin lopussa kirjekuoreen yhdessä täyttämänsä saatelomakkeen kanssa. Kouluista lomakkeet on lähetetty yhtenä pakkettina tutkimusryhmälle tallennusta varten.

Kauniaisista on saatavilla neljän vuoden aikasarja vuosilta 2002, 2004 ja 2006. Vastanneiden lukumäärä suomenkielisen peruskoulun 8. ja 9. luokilla oli vuosittain 145, 202 ja 185 ja ruotsinkielisessä peruskoulussa vastaavasti 222, 241 ja 255 (taulukko 1). Lukion 1. ja 2. vuosikursseilla vastasi suomenkielisessä lukiossa vuosittain 166, 166 ja 199 ja ruotsinkielisessä lukiossa vastaavasti 132, 125 ja 160 opiskelijaa. Kauniaisten aineisto kattoi suomenkielisessä peruskoulussa eri vuosina 81–91 % ja ruotsinkielisessä peruskoulussa 83–90 % kaikista 8. ja 9. luokkien oppilaista ja suomenkie-

lisessä lukiossa 68–79 % ja ruotsinkielisessä lukiossa 84–91 % kaikista 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista.

Taulukko 1. Vastanneiden lukumäärä, peruskoulun 8. ja 9. luokilla sekä lukion 1. ja 2. vuosikursseilla oppilaitoksen kielen ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2006.

		Peruskoulu				Lukio					
		Vastanneiden lukumäärä			Oppilas- määrä*	Aineiston kattavuus	Vastanneiden lukumäärä			Oppilas- määrä*	Aineiston kattavuus
		Poika	Tyttö	Yhteensä			Poika	Tyttö	Yhteensä		
Suomenkielinen oppilaitos	2002	76	69	145	178	81 %	77	89	166	245	68 %
	2004	92	110	202	221	91 %	80	86	166	235	71 %
	2006	98	87	185	220	84 %	86	113	199	251	79 %
Ruotsinkielinen oppilaitos	2002	111	111	222	246	90 %	76	56	132	145	91 %
	2004	121	120	241	286	84 %	70	55	125	148	84 %
	2006	141	114	255	306	83 %	80	80	160	184	87 %

* Lähde: Kauniaisten kaupunki

Tulokset kuvataan tekstissä ja liitetaulukkoissa luokka-astevakioituina prosenttiosuuksina sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuodelta 2006. Niiden lisäksi esitetään taustatiedoksi vain liitetaulukkoissa luokka-aste- ja sukupuolivakioituidut prosenttiosuudet vuosina 2002, 2004 ja 2006 oppilaitoksen kielen mukaan. Vakiointi tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että oletetaan jokaisessa luokka-asteen ja sukupuolen mukaisessa osajoukossa olevan yhtä paljon vastaajia. Esimerkiksi lukion tilannetta koskeva luokka-aste- ja sukupuolivakioitu luku on saatu laskemalla keskiarvo neljän osajoukon prosenttiluvuista (1. vuosikurssin pojat, 1. vuosikurssin tytöt, 2. vuosikurssin pojat, 2. vuosikurssin tytöt).

Vaikka nuorilta ei kyselylomakkeessa kysytty heidän äidinkieltään, tekstin sujuvuuden vuoksi käytetään suomenkielissä oppilaitoksissa opiskelevista nimitystä suomenkieliset ja ruotsinkielisissä oppilaitoksissa opiskelevista nimitystä ruotsinkieliset.

Nuorten tupakointia selvitettiin kysymyksellä "*Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten nykyistä tupakointiasi?*". Vaihtoehtoina olivat "*tupakoin kerran päivässä tai useammin*", "*tupakoin kerran viikossa tai useammin, en kuitenkaan päivittäin*", "*tupakoin harvemmin kuin kerran viikossa*" ja "*olen lakossa tai lopettanut tupakoinnin*". Tupakoimattomien osuus saatiin edellisestä kysymyksestä, jossa tiedusteltiin, kuinka monta savuketta, piipullista ja sikaria vastaaja on polttanut yhteensä tähän mennessä.

Nuuskaamisesta kysyttiin ensin kokeilujen määrää ja sitten nykyisen nuuskaamisen useutta. Nuuskan kokeiluissa eroteltiin ei lainkaan, kerran, 2–50 kertaa ja yli 50 kertaa nuuskanneet. Nykyisen nuuskaamisen useudessa vaihtoehdot olivat "*en lainkaan*", "*silloin tällöin*" ja "*päivittäin*". Näistä kahdesta kysymyksestä muodostettiin myös runsasta nuuskan käyttöä kuvaava muuttuja (ks. liite 1).

Myös nuorten alkoholin käyttöä kartoitettiin kahdella kysymyksellä. Ensin kysyttiin, kuinka usein he kaiken kaikkiaan käyttävät alkoholia, esimerkiksi puoli pulloa keskialolutta tai enemmän. Vaihtoehtoina olivat "*kerran viikossa tai useammin*", "*pari kertaa kuukaudessa*", "*noin kerran kuukaudessa*", "*harvemmin*" ja "*en käytä alkoholi juomia*". Toisessa kysymyksessä kartoitettiin humalajuomista tiedustelemalla, kuinka usein nuori käyttää alkoholia tosi humalaan asti. Tosi humalaa ei erikseen määritelty. Vastausvaihtoehtoina olivat "*kerran viikossa tai useammin*", "*noin 1–2 kertaa kuukaudessa*", "*harvemmin*" ja "*en koskaan*".

Erilaisten huumaavien aineiden kokeiluja kartoitettiin kysymyksellä "*Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?*". Kysymyksessä olivat seuraavat alakohdat: 1) haistellut jotain huumaavaa ainetta (tinneriä, liimaa tms.) päihtyäksesi, 2) alkoholia ja lääkkeitä yhdessä, 3) lääkkeitä (rauhottavia, uni- tai särkylääkkeitä, ilman alkoholia) päihtyäksesi, 4) marihuanaa tai hasista, 5) ekstaasia, 6) Subutexia ja 7) heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumei-

ta. Vastausvaihtoehtoina olivat "en koskaan", "kerran", "2–4 kertaa" ja "5 kertaa tai useammin". Seitsemästä alakohdasta muodostettiin myös huumaavien aineiden kokeiluja kuvaava muuttuja. Lisäksi neljästä viimeisestä alakohdasta (4–7) muodostettiin laittomien huumeiden kokeiluja kuvaava muuttuja (ks. liite 1).

Nuorten päihteiden käytön kasaantumista mitattiin päivittäisellä nikotiinin (tupakan tai nuuskan) käytteisellä, alkoholin juomisella tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa ja vähintään kahdella laittomien huumeiden käyttökerralla. Kun nuori täyttää vähintään kaksi näistä kolmesta ehdosta, hänen katsotaan käyttävän vähintään kahta päihdettä.

Päihteiden käyttöön liittyviä riskitekijöitä kartoitettiin logistisen regressioanalyysin avulla. Siinä valitaan yksi selitettävä muuttuja ja useita selittäviä muuttujia. Analyysimenetelmän avulla voidaan löytää todennäköisyys sille, että selvitettävät asiat esiintyvät yhtä aikaa, mutta syy-seuraussuhdetta ei pystytä saamaan selville.

Analyysiä varten muuttujat jaettiin kaksiluokkaisiksi eli dikotomisoitiin. Osa muuttujista on Koulu-terveyskyselyn kuntaraporteissa käytettyjä indikaattoreita ja osa on muodostettu tätä tutkimusta varten. Koska tutkittavana oli neljä ilmiötä, tehtiin niille neljä erillistä analyysimallia. Selitettävänä muuttujina olivat indikaattorit "*Tupakoi päivittäin*", "*Runsasta nuuskan käyttöä*", "*Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa*" ja "*Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran*". Alla on lueteltu malleissa selittäjinä käytetyt indikaattorit ja dikotomisoidut muuttujat. Muuttujien muodostaminen selvitetään liitteessä 1.

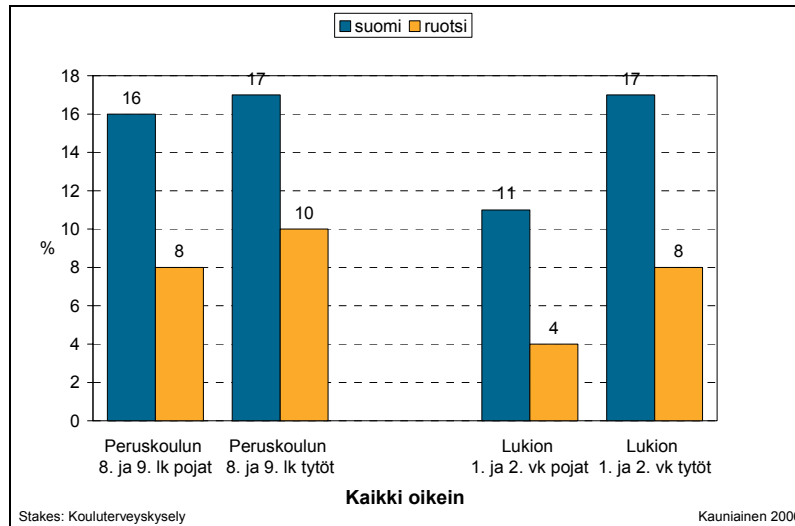
Kaikissa malleissa olivat mukana seuraavat kouluoloihin liittyvät muuttujat: "*oppilaiden mielipiteitä ei oteta huomioon koulutyön kehittämisessä*", "*ei tiedä keinoista vaikuttaa koulun asioihin*", "*ei koe tulevaisuuden kuulluksi koulussa*", "*koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri*", "*vaikeuksia opiskelussa*", "*linsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana*" ja "*ei pidä lainkaan koulunkäynnistä*". Terveysteen liittyviä muuttujia olivat "*terveydentila keskinkertainen tai huono*", "*päivittäin vähintään kaksi oiretta*" ja "*keskivaikea tai vaikea masentuneisuus*". Elinoloihin ja perheeseen liittyviä muuttujia olivat "*käyttövarat yli 17 euroa viikossa*", "*vanhemmat eivät tunne ystäviä*", "*vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa*", "*keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa*", "*ei yhtään läheistä ystävää*", "*kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana*" ja "*toistuvasti rikkeitä vuoden aikana*". Muita muuttujia olivat "*huono arkirytm*" ja "*huonot tiedot päihteistä*". Lisäksi analyysissä tarkasteltiin sukupuolta ja koulun kieltä. Mallit tehtiin erikseen peruskoulun yläluokkalaisille ja lukiolaisille.

Ristiintaulukoinnin avulla tarkastellaan lähemmin niitä muuttujia, joilla oli logistisen regressioanalyysin mukaan merkitsevä yhteys ($p < 0,01$) tupakointiin, humalajuomiseen ja huumeekokeiluihin. Ristiintaulukoinneissa käytetään päihteiden käyttöä selittäviksi muuttujista pääasiassa niiden koko jakaumaa. Summamuuuttujia käytetään kolmiluokkaisina. Esimerkiksi vaikeuksia opiskelussa mitaava summamuuttuja jaettiin luokkiin "vähän", "keskinkertaisesti" ja "paljon" ja koulun työilmapiiriä kuvaava summamuuttuja luokkiin "hyvä", "keskinkertainen" ja "huono".

Oppilaiden tiedot ja mielipiteet päihhteistä

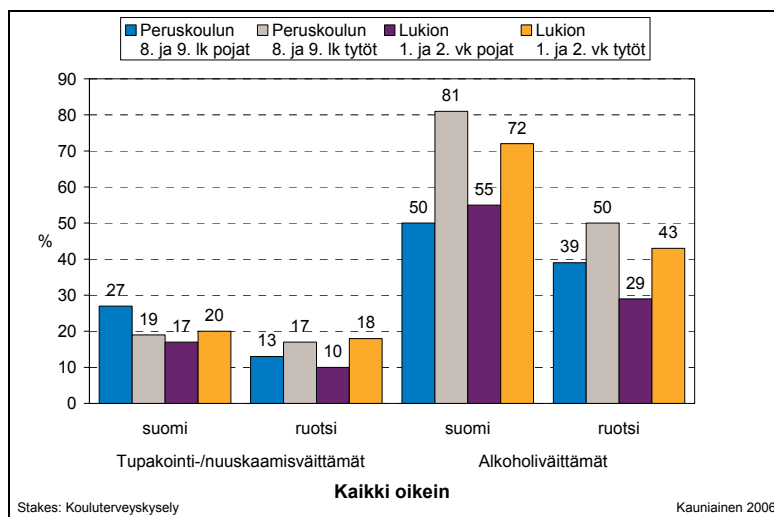
Päihdetiedot

Nuorten päihdetietoja mitattiin kuudella väittämällä, joista kaksi koski tupakointia, yksi nuuskaamista ja kolme alkoholia (ks. kyselylomake info.stakes.fi/kouluterveyskysely - Perustiedot kyselystä - Kyselylomakkeet). Suomenkieliset nuoret tiesivät ruotsinkielisiä yleisemmin oikean vastauksen kaikkiin väittämiin (kuvio 1; liite 2, s. 45). Lähes joka viides suomenkielinen ja joka kymmenes ruotsinkielinen nuori osasi vastata oikein kaikkiin väittämiin. Poikkeuksen muodostivat lukiolaispojat, joilla vastaavat osuudet olivat sekä suomenkielisillä että ruotsinkielisillä noin puolta pienempiä.

Kuvio 1. Tiesi oikean vastauksen kuuteen päihdeväittämään. Luokka-asteväkioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Alkoholiväittämiin osattiin vastata huomattavasti paremmin kuin tupakointia ja nuuskaamista koskeviin väittämiin (kuvio 2; liite 2, s. 45). Vaikeuksia tuotti erityisesti väittämä, jonka mukaan tupakointi aiheuttaa luuston haurastumista. Peräti kaksi viidestä nuoresta vastasi, ettei tiedä vastausta. Suomenkieliset osasivat vastata kaikkiin tupakointi- ja nuuskaamisväittämiin ja kaikkiin alkoholi- väittämiin ruotsinkielisiä paremmin molemmilla kouluasteilla. Tyttöillä oli paremmat tiedot kuin pojilla, lukuun ottamatta suomenkielisiä yläluokkalaistyttöjä, joiden tiedot tupakoinnista ja nuuskaamisesta olivat huonommat kuin pojilla.

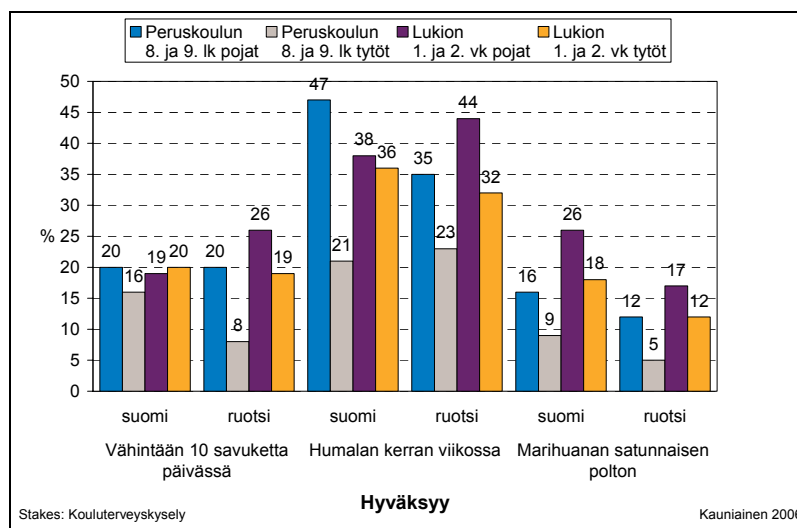

Kuvio 2. Tiesi oikean vastauksen kolmeen tupakointi- ja nuuskaamisväittämään ja kolmeen alkoholiväittämään. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Mielipiteet päihteiden käytöstä

Nuoria pyydettiin ottamaan kantaa eriasteisen päihteiden käytön hyväksyttävyyteen. Ruotsinkielisistä peruskoulun yläluokkalaisista noin kaksi viidestä (59–64 %) ja lukiolaisista peräti kolme neljästä (75–78 %) suhtautui hyväksyvästi satunnaiseen tupakointiin (liite 2, s. 45). Suomenkielisistä yläluokkalaisista ja lukiolaisista tupakoinnin silloin tällöin hyväksyi noin kaksi kolmesta (65–67 %), paitsi yläluokkien pojista noin puolet.

Päivittäin kymmenen tai useamman savukkeen polttamisen hyväksyi noin joka viides suomenkielinen nuori, paitsi yläluokkien tytöistä hieman harvemmat (kuvio 3; liite 2, s. 45). Vastaavat osuudet ruotsinkielisistä vaihtelivat suuresti sukupuolen ja kouluasteen mukaan. Suomenkielisten asenteista poikkesivat ruotsinkieliset lukiolaispojat, joista neljäsosa hyväksyi näin vakiintuneen tupakoinnin ja ruotsinkieliset yläluokkien tytöt, joista vain vajaa kymmenesosa hyväksyi vähintään kymmenen savukkeen polttamisen päivässä.

Kuvio 3. Hyväksyy vähintään 10 savukkeen polttamisen päivässä, viikoittaisen humalajuomisen ja marihuanan satunnaisen käytön. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

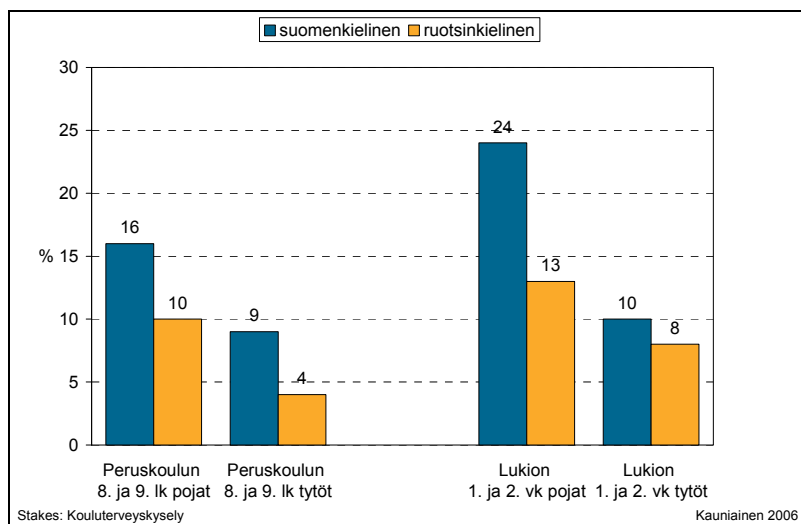
Ruotsinkieliset hyväksyivät suomenkielisiä yleisemmin ja pojat tyttöjä yleisemmin parin alkoholiannoksen juomisen muutaman kerran viikossa (liite 2, s. 46). Ainoastaan peruskoulun yläluokkien pojilla kieliryhmien välillä ei ollut eroa (72 % hyväksyi). Sen sijaan lukiossa ruotsinkielisten ja suomenkielisten poikien välinen ero oli selvä (89 % vs. 78 %). Myös tytöistä ruotsinkieliset suhtautuivat alkoholinkäyttöön huomattavasti suomenkielisiä myönteisemmin. Peruskoulun yläluokilla 63 prosenttia ruotsinkielisistä ja 53 prosenttia suomenkielisistä tytöistä hyväksyi parin alkoholiannoksen juomisen muutaman kerran viikossa. Lukiossa ruotsin- ja suomenkielisten tyttöjen välinen ero oli vieläkin suurempi (82 % vs. 59 %).

Ruotsinkieliset suhtautuivat myös humalajuomiseen suomenkielisiä myönteisemmin (kuvio 3; liite 2, s. 46). Tässäkin yläluokkien pojat muodostivat poikkeuksen: humalan kerran viikossa hyväksyi lähes puolet suomenkielisistä pojista, mutta vain reilu kolmasosa ruotsinkielisistä pojista. Lukiossa tilanne oli päinvastainen: ruotsinkielisistä pojista 44 prosenttia ja suomenkielisistä pojista 38 prosenttia hyväksyi viikoittaisen humalan. Tytöistä ruotsinkieliset (32–36 %) olivat sallivampia kuin suomenkieliset (21–23 %) molemmilla kouluasteilla.

Suomenkieliset nuoret suhtautuivat marihuanan satunnaiseen käyttöön hyväksyvämmän kuin ruotsinkieliset. Myönteisimmin suhtautuivat suomenkieliset lukiolaiset: pojista 26 prosenttia ja tytöistä 18 prosenttia hyväksyi satunnaisen marihuanan polttamisen (kuvio 3; liite 2, s. 46). Ruotsinkielisillä lukiolaisilla vastaavat osuudet olivat 17 ja 12 prosenttia. Peruskoulun yläluokilla suomenkielisistä pojista 16 prosenttia ja ruotsinkielisistä 12 prosenttia hyväksyi marihuanan polton silloin tällöin. Vastaavat osuudet yläluokkien tytöistä olivat 9 ja 5 prosenttia.

Pojat hyväksyivät myös säännöllisen marihuanan polttamisen tyttöjä yleisemmin (liite 2, s. 46). Suomen- ja ruotsinkielisistä pojista 3–8 prosenttia ja tytöistä 0–3 prosenttia suhtautui marihuanan säännölliseen käyttöön myönteisesti – kielteisimmän suomenkieliset yläluokkalaistyöt ja myönteisimmin suomenkieliset yläluokkalaispojat.

Nuoria pyydettiin ottamaan kantaa väittämään "*Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen*". Myös tässä kysymyksessä suomenkielisten nuorten suhtautuminen marihuanaan oli ruotsinkielisiä myönteisempää (kuvio 4; liite 2, s. 46). Lukiossa 24 prosenttia suomenkielisistä ja 13 prosenttia ruotsinkielisistä pojista oli samaa tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Yläluokilla 16 prosenttia suomenkielisistä ja 10 prosenttia ruotsinkielisistä pojista ei pitänyt marihuanaa olutta vaarallisempana. Sekä yläluokilla että lukiossa joka kymmenes suomenkielinen tyttö oli tätä mieltä. Ruotsinkielisistä tytöistä vastaavat osuudet olivat yläluokilla 4 prosenttia ja lukiossa 8 prosenttia.

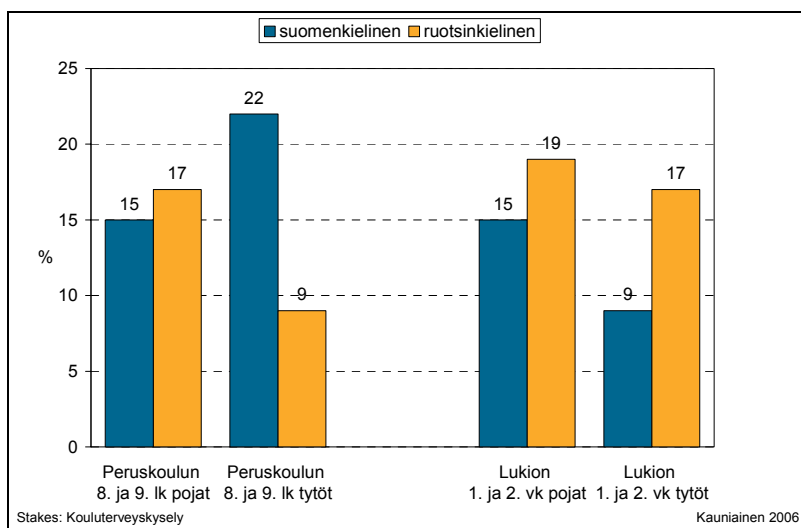

Kuvio 4. Samaa tai täysin samaa mieltä väittämästä "Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen". Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Tupakointi ja nuuskaaminen

Vanhempien tupakointi

Yläluokkalaistytöjä lukuun ottamatta ruotsinkieliset nuoret ilmoittivat suomenkielisiä yleisemmin, että heidän äitinsä tupakoi (kuvio 5; liite 2, s. 47). Yläluokilla ja lukiossa 17–19 prosenttia ruotsinkielisistä ja 15 prosenttia suomenkielisistä pojista ilmoitti äitinsä tupakoivan. Lukiolaistytöillä kieli-ryhmien välinen ero oli suurempi (17 % vs. 9 %). Peruskoulun yläluokkien tytöt poikkesivat muista ryhmistä. Heidän keskuudessaan suomenkieliset ilmoittivat noin kaksi kertaa ruotsinkielisiä yleisemmin, että heidän äitinsä tupakoi (22 % vs. 9 %).

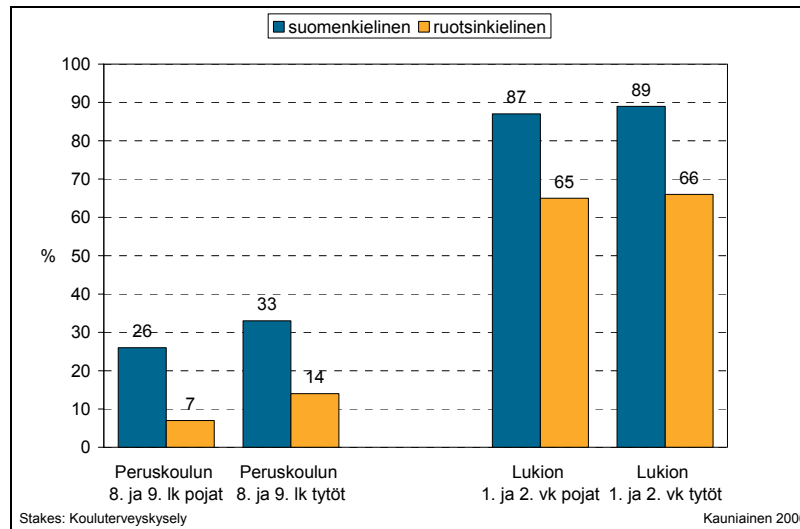
Kuvio 5. Äiti tupakoi nykyisin. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Peruskoulun yläluokilla ruotsinkieliset pojat ilmoittivat suomenkielisiä yleisemmin isänsä tupakoivan (25 % vs. 18 %) (liite 2, s. 47). Yläluokkien tytöillä tilanne oli päinvastainen: suomenkielisistä 20 prosenttia ja ruotsinkielisistä 16 prosenttia ilmoitti isänsä tupakoivan nykyisin. Lukiossa isän

tupakoinnin suhteen ei ollut eroja kieliryhmien välillä: pojista 14 ja tytöistä 17 prosenttia ilmoitti isänsä tupakoivan.

Koulussa tupakoiminen

Suomenkielisissä kouluissa nuoret ilmoittivat ruotsinkielisiä kouluja yleisemmin, että tupakointi on heidän koulussaan sallittua kokonaan tai tietyissä paikoissa (kuvio 6; liite 2, s. 47). Suomenkielisen peruskoulun yläluokilla joka neljäs poika ja joka kolmas tyttö ilmoitti tupakoinnin olevan sallittua. Ruotsinkielisessä peruskoulussa vain 7 prosenttia pojista ja 14 prosenttia tytöistä oli tätä mieltä. Suomenkielisessä lukiossa peräti yhdeksän kymmenestä opiskelijasta oli sitä mieltä, että tupakointi on heidän koulussaan sallittua. Vastaava osuus ruotsinkielisessä lukiossa oli kaksi kolmasosaa.

Kuvio 6. Tupakointi koulussa sallittu osittain tai kokonaan. Luokka-asteväkioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Koulualueella tupakointia tarkastellaan niistä nuorista, jotka tupakoivat vähintään kerran viikossa. Aineiston pienuuden vuoksi tuloksia ei tarkastella sukupuolittain. Ryhmien koko tässä tarkastelussa on vain 28–36 nuorta, joten prosenttiosuuksiin on suhtauduttava varauksellisesti. Koulussa tupakointi näyttäisi olevan yleisempää ruotsinkielisissä oppilaitoksissa kuin suomenkielisissä (liite 2, s. 47). Koulualueella silloin tällöin tai useammin tupakoi ruotsinkielisessä peruskoulussa 69 prosenttia ja suomenkielisessä peruskoulussa 44 prosenttia viikoittain tai useammin tupakoivista yläluokkalaisista. Lukiossa vastaavat osuudet olivat ruotsinkielisillä 92 prosenttia ja suomenkielisillä 58 prosenttia. Joka päivä koulualueella tupakoi ruotsinkielisessä peruskoulussa reilusti yli puolet ja suomenkielisessä joka kymmenes vähintään kerran viikossa tupakoiva yläluokkalainen. Ruotsinkielisessä lukiossa päivittäin koulualueella tupakoi lähes kaksi kolmesta ja suomenkielisessä lukiossa noin joka kolmas säännöllisesti tupakoiva opiskelija.

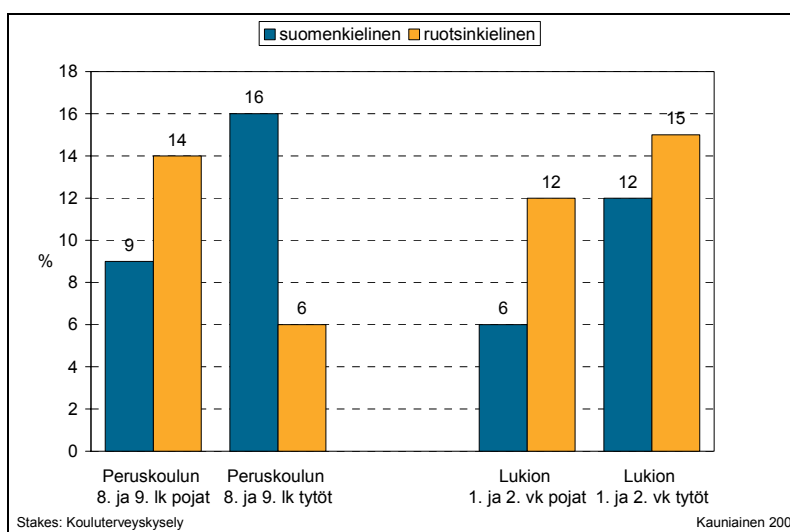
Suomenkielisessä peruskoulussa reilu neljäsosa oppilaista ilmoitti koulun henkilökunnan tupakoivan koulussa ainakin joskus (liite 2, s. 48). Ruotsinkielisessä peruskoulussa vastaava osuus oli noin viidesosa. Lukiossa tilanne oli päinvastainen. Ruotsinkielisessä lukiossa lähes kaksi viidestä opiskelijasta ilmoitti henkilökunnan tupakoivan koulussa ainakin joskus. Suomenkielisessä lukiossa vastaava osuus oli vajaa viidesosa.

Päivittäisestä henkilökunnan tupakoinnista ilmoitti suomenkielisessä peruskoulussa vajaa kymmenesosa oppilaista (7–8 %) (liite 2, s. 48). Ruotsinkielisessä koulussa vastaavat osuudet olivat 8 prosenttia pojista ja 4 prosenttia tytöistä. Lukioden välinen ero oli suurempi. Ruotsinkielisessä lukiossa henkilökunnan päivittäistä tupakointia ilmoitti joka kymmenes poika (12 %) ja joka viides tyttö

(21 %). Suomenkielisessä lukiossa vain noin joka kahdeskymmenes opiskelija (3–5 %) ilmoitti henkilökunnan tupakoivan päivittäin.

Oma tupakointi

Ruotsinkieliset tupakoivat pääosin yleisemmin kuin suomenkieliset (kuvio 7; liite 2, s. 48). Päivittäin tupakoi 14 prosenttia peruskoulun yläluokkien ruotsinkielisistä pojista ja 9 prosenttia suomenkielisistä pojista. Lukiossa kieliryhmien välinen ero oli pojilla samansuuruinen, mutta päivittäin tupakointi oli hieman harvinaisempaa. Lukiolaistytöjen keskuudessa 15 prosenttia ruotsinkielisistä ja 12 prosenttia suomenkielisistä tupakoi päivittäin. Muista ryhmistä poikkesivat peruskoulun yläluokkien tytöt, joista päivittäin tupakoivien osuus oli suomenkielisillä lähes kolme kertaa suurempi kuin ruotsinkielisillä (16 % vs. 6 %).

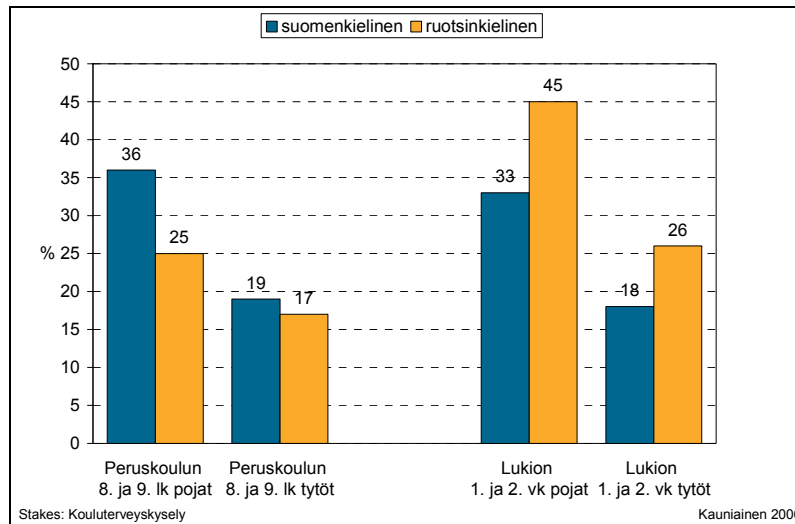

Kuvio 7. Tupakoi päivittäin. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Tupakan hankkiminen

Mielipiteitä tupakan hankkimisesta tarkastellaan alle 18-vuotiaista. Suuri enemmistö nuorista piti tupakan ostamista kotinsa lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista helppona ikänsilleen (liite 2, s. 48). Melko tai erittäin helppona sitä piti pienimmillään kolme neljästä ja suurimmillaan yhdeksän kymmenestä nuoresta – pojat tyttöjä yleisemmin. Kieliryhmien välillä oli eroa vain yläluokkien pojilla, joista suomenkieliset pitivät tupakan ostamista ruotsinkielisiä helpompana.

Suomenkieliset alle 18-vuotiaat peruskoulun yläluokkalaiset arvioivat tupakan ostamisen kodin lähiympäristöstä erittäin helpoksi yleisemmin kuin ruotsinkieliset (kuvio 8; liite 2, s. 48). Suomenkielisistä yläluokkalaispojista reilu kolmasosa ja ruotsinkielisistä neljäsosa piti sitä erittäin helppona. Vastaava osuus yläluokkien tytöistä oli vajaa viidesosa: suomenkielisistä 19 prosenttia ja ruotsinkielisistä 17 prosenttia. Sen sijaan lukiolaisista ruotsinkieliset pitivät tupakan ostamista helpompana: pojista lähes puolet (45 %) ja tytöistä neljäsosa oli sitä mieltä, että tupakan ostaminen oli erittäin helppoa. Vastaava osuus suomenkielisistä lukiolaispojista oli kolmasosa ja lukiolaistytöistä viidesosa.

Kuvio 8. Arvioi tupakan ostamisen ikäisilleen erittäin helpoksi kodin lähiympäristöstä. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet alle 18-vuotiaista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

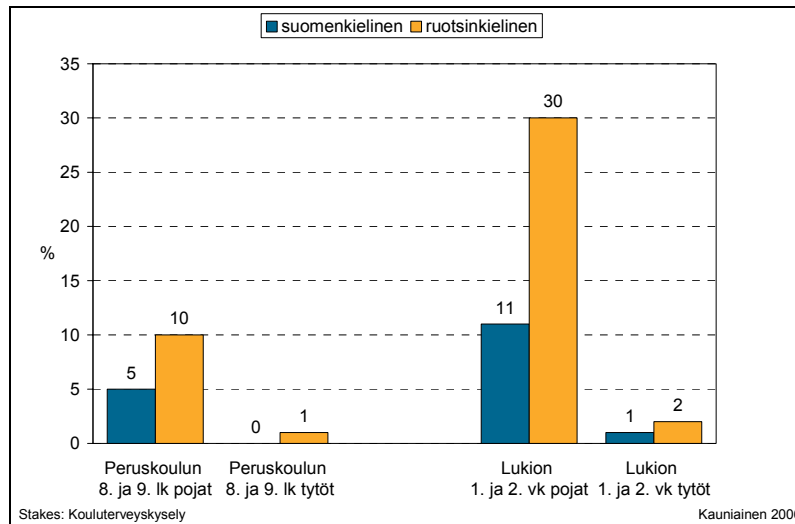
Tupakan ostamista tarkastellaan niistä alle 18-vuotiaista nuorista, jotka tupakoivat vähintään kerran viikossa. Aineiston pienuuden vuoksi tuloksia tarkastellaan kieliryhmittäin. Ryhmien koko tässä tarkastelussa on peruskoulussa vain 27–29 oppilasta ja lukiossa 15–27 opiskelijaa, joten prosenttiosuuksiin on suhtauduttava varauksellisesti. Ruotsinkieliset nuoret näyttäisivät ostaneen suomenkielisiä yleisemmin tupakkaa kaupasta kuukauden aikana (liite 2, s. 48). Peruskoulun yläluokilla 60 prosenttia ja lukiossa 80 prosenttia ruotsinkielisistä tupakoitsijoista oli ostanut tupakkaa kaupasta. Noin kahdeksan kymmenestä säännöllisesti tupakoivasta nuoresta ilmoitti ostaneensa tupakkaa kioskista kuukauden aikana – kieliryhmien välillä ei ollut suuria eroja (liite 2, s. 49).

Kieliryhmästä riippumatta 8–9 prosenttia vähintään kerran viikossa tupakoivista yläluokkien oppilasta ja 2 prosenttia lukion opiskelijoista oli saanut vanhemmiltaan tupakkaa kuukauden aikana (liite 2, s. 49).

Nuuskaaminen

Nuuskan kokeileminen oli ruotsinkielisillä yleisempää kuin suomenkielisillä ja pojilla yleisempää kuin tytöillä (liite 2, s. 49). Peruskoulun yläluokilla reilusti yli kolmasosa ruotsinkielisistä ja lähes kolmasosa suomenkielisistä pojista oli joskus kokeillut nuuskaa. Lukiolaispojilla ero oli huomattavasti suurempi: ruotsinkielisistä lähes kaksi kolmasosaa ja suomenkielisistä reilu kolmasosa oli nuuskannut. Ruotsinkielisistä tytöistä neljäsosa peruskoulun yläluokilla ja kolmasosa lukiossa oli joskus kokeillut nuuskaa. Suomenkielisistä tytöistä vastaavat osuudet olivat kuudes–seitsemäsosa.

Yli 50 kertaa oli nuuskannut joka kymmenes ruotsinkielinen yläluokkalaispoika (kuvio 9; liite 2, s. 49). Lukiossa ruotsinkielisistä pojista lähes joka kolmas oli nuuskannut näin monta kertaa. Yli 50 kertaa nuuskanneiden osuus suomenkielisistä pojista oli vain 5 prosenttia peruskoulun yläluokilla ja 11 prosenttia lukiossa. Kieliryhmästä riippumatta vain 0–2 prosenttia tytöistä oli käyttänyt nuuskaa yli 50 kertaa.

Kuvio 9. Käyttänyt nuuskaa yli 50 kertaa. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Päivittäin nuuskaaminen oli yleisintä ruotsinkielisillä pojilla (liite 2, s. 49). Päivittäin nuuskasi 4 prosenttia peruskoulun yläluokkien ruotsinkielisistä pojista ja prosentti suomenkielisistä pojista. Lukiossa ruotsinkielisistä lukiolaispojista peräti 21 prosenttia ilmoitti käyttävänsä nuuskaa päivittäin. Suomenkielisistä lukiolaispojista päivittäin nuuskasi vain 3 prosenttia. Sekä suomenkielisistä että ruotsinkielisistä tytöistä kukaan ei ilmoittanut nuuskaavansa säännöllisesti kummallakaan kouluasteella.

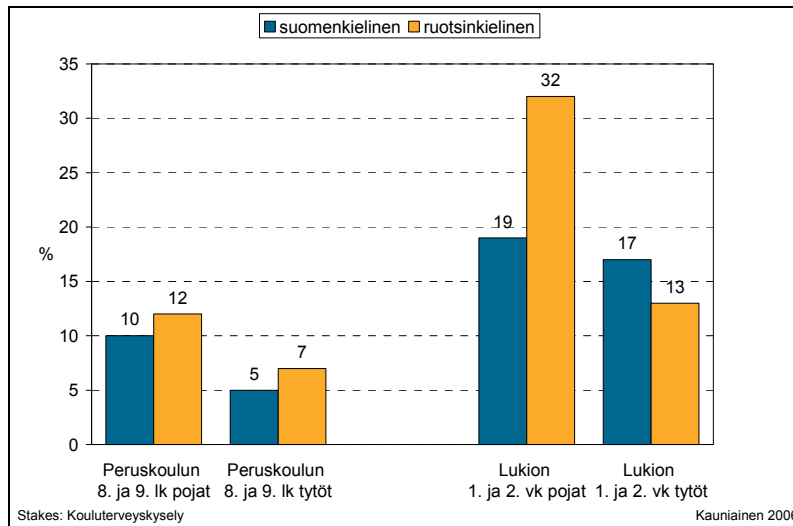
Nuuskaamisen riskitekijöiden tarkastelua varten muodostettiin runsasta nuuskan käyttöä kuvaava muuttuja päivittäin nuuskaavista ja yli 50 kertaa nuuskanneista. Runsasta nuuskaamista tarkastellaan vain pojista. Osuudet olivat lähes samat kuin yli 50 kertaa nuuskanneiden osuudet (liite 2, s. 49). Peruskoulun yläluokilla runsasta nuuskan käyttöä oli 5 prosentilla suomenkielisistä ja 10 prosentilla ruotsinkielisistä pojista. Lukiossa runsaasti nuuskasi 11 prosenttia suomenkielisistä ja peräti 31 prosenttia ruotsinkielisistä pojista.

Alkoholin käyttö

Alkoholin käyttö ja humalajuominen

Alkoholin juominen vähintään kerran kuukaudessa oli yleisempää ruotsinkielisillä kuin suomenkielisillä (liite 2, s. 50). Peruskoulun yläluokilla puolet ruotsinkielisistä oppilaista joi alkoholia vähintään kerran kuukaudessa. Lukiossa vastaava osuus ruotsinkielisistä tytöistä oli 66 prosenttia ja pojista 84 prosenttia. Suomenkielisistä yläluokkien pojista ja tytöistä näin usein alkoholia käytti noin neljä kymmenestä ja lukiolaisista kuusi kymmenestä.

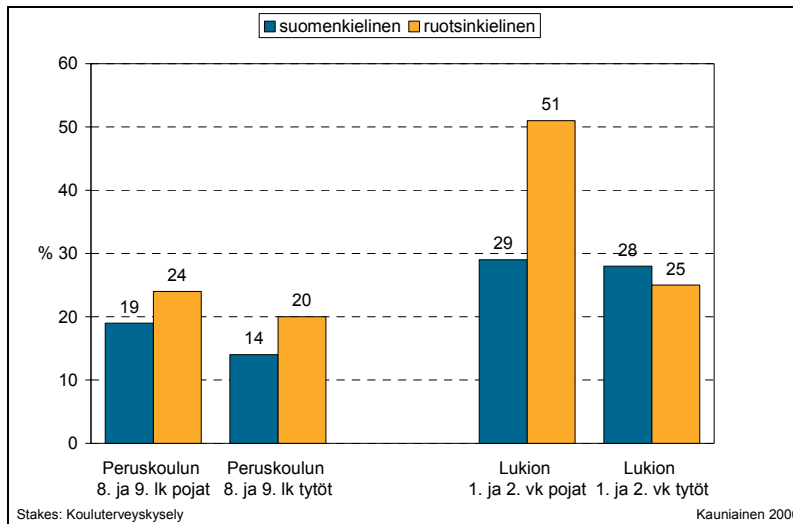
Ruotsinkieliset käyttivät alkoholia myös viikoittain pääosin yleisemmin kuin suomenkieliset (kuvio 10; liite 2, s. 50). Peruskoulussa ero ei ollut suuri: ruotsinkielisistä pojista 12 prosenttia ja tytöistä 7 prosenttia käytti alkoholia vähintään kerran viikossa. Vastaavat osuudet suomenkielisistä olivat 10 ja 5 prosenttia. Ruotsinkielisistä lukiolaispojista peräti kolmasosa ilmoitti juovansa viikoittain alkoholia. Vastaava osuus suomenkielisistä lukiolaispojista oli viidesosa. Lukiolaistytöillä tilanne oli päinvastainen: suomenkielisistä 17 prosenttia ja ruotsinkielisistä 13 prosenttia käytti alkoholia vähintään kerran viikossa.

Kuvio 10. Käyttää alkoholia vähintään kerran viikossa. Luokka-astevaikeidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Humalajuominen oli yleisempää ruotsin- kuin suomenkielisillä nuorilla (kuvio 11; liite 2, s. 50). Peruskoulun yläluokilla ruotsinkielisistä pojista joka neljäs ja suomenkielisistä pojista joka viides ilmoitti juovansa tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Yläluokkalaistyöistä näin usein humalaan joi joka viides ruotsinkielinen ja joka seitsemäs suomenkielinen. Lukion pojilla kieliryhmien välinen ero oli huomattava: puolet ruotsinkielisistä ja reilu neljäsosa suomenkielisistä ilmoitti juovansa humalaan ainakin kerran kuukaudessa. Lukiolaistyöillä kieliryhmien välinen ero oli pieni: 28 prosenttia suomenkielisistä ja 25 prosenttia ruotsinkielisistä joi humalaan kuukausittain.

Viikoittain tosi humalaan joi 2–4 prosenttia suomenkielisistä ja 1–2 prosenttia ruotsinkielisistä nuorista (liite 2, s. 50). Poikkeuksen muodostivat ruotsinkieliset lukiolaispojat, joista näin usein humalaan joi 8 prosenttia.

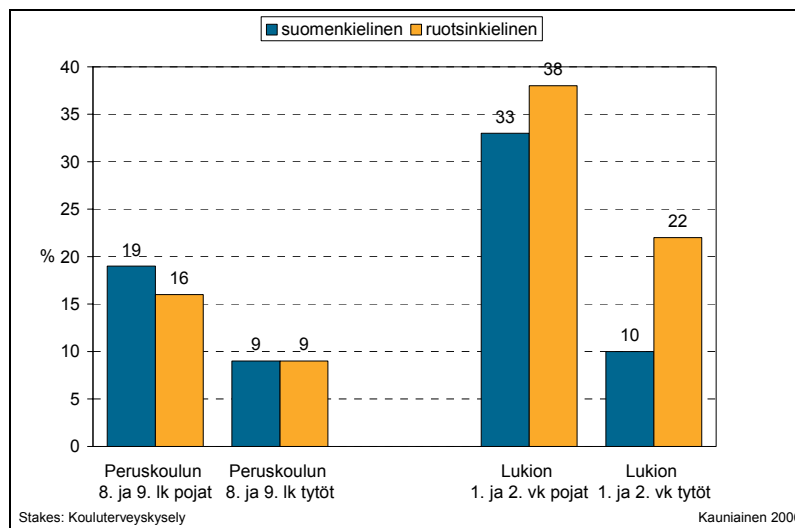

Kuvio 11. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Luokka-astevaikeidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Alkoholin hankkiminen

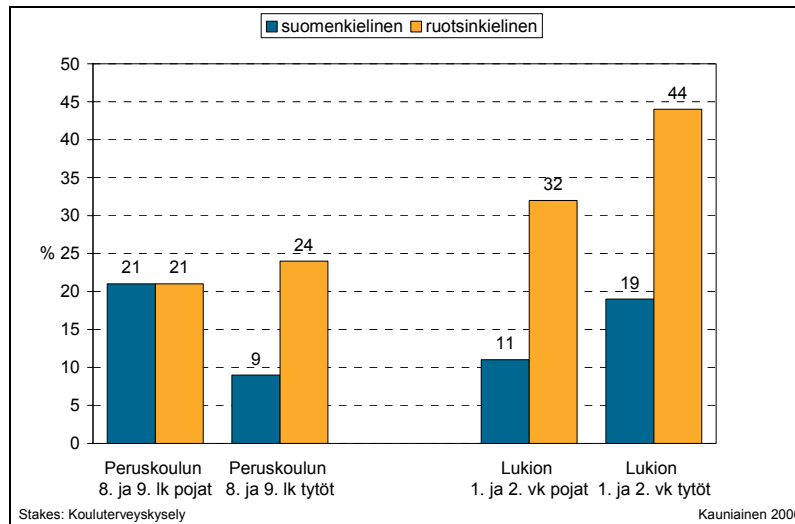
Mielipiteitä alkoholin hankkimisesta tarkastellaan alle 18-vuotiaiden osalta. Keskioluen tai siiderin hankkimista kodin lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta melko tai erittäin helppona ikäisilleen piti kaksi kolmesta yläluokkalaispojasta molemmissa kieliryhmissä (liite 2, s. 50). Yläluokkalaistytöistä ruotsinkieliset pitivät keskioluen ja siiderin hankkimista helpompana kuin suomenkieliset (60 % vs. 49 %). Lukiossa kolme neljästä suomenkielisestä pojasta ja tytöstä piti oluen ja siiderin hankkimista helppona. Vastaava osuus ruotsinkielisistä lukiolaisista oli pojilla suurempi (87 %) ja tytöillä pienempi (69 %) kuin suomenkielisillä.

Erittäin helppona keskioluen tai siiderin ostamista ikäisilleen piti peruskoulun yläluokilla joka viides suomenkielinen ja joka kuudes ruotsinkielinen poika sekä joka kymmenes tyttö kieliryhmästä riippumatta (kuvio 12; liite 2, s. 50). Lukiossa ruotsinkieliset pitivät keskioluen tai siiderin ostamista helpompana kuin suomenkieliset. Ruotsinkielisistä lukiolaispojista 38 prosenttia ja suomenkielisistä lukiolaispojista 33 prosenttia arvioi niiden ostamisen ikäisilleen erittäin helpoksi. Lukiolaistytöistä vastaavat osuudet olivat ruotsinkielisillä 22 prosenttia ja suomenkielisillä 10 prosenttia.

Kuvio 12. Arvioi keskioluen tai siiderin ostamisen ikäisilleen erittäin helpoksi kodin lähiympäristöstä. Luokkastevakioidut prosenttiosuudet alle 18-vuotiaista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

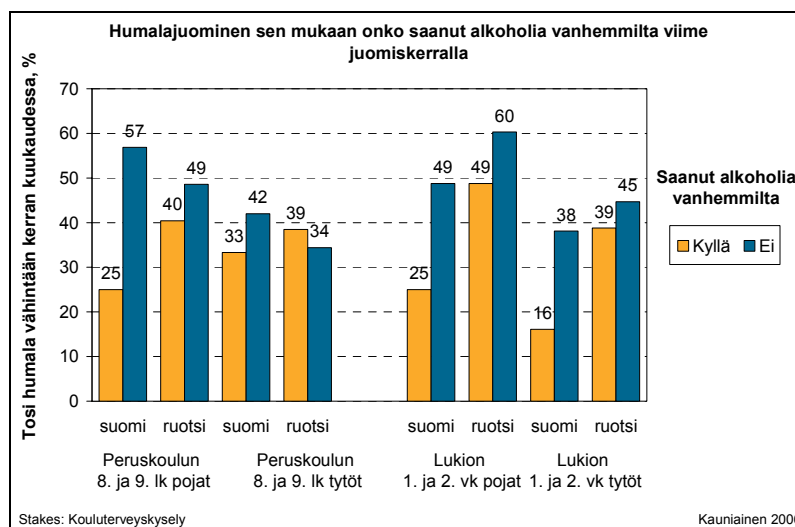
Alkoholin hankkimista viime käyttökerralla tarkastellaan vähintään kerran kuukaudessa alkoholia juovista alle 18-vuotiaista. Ryhmien koko tässä tarkastelussa on vain 31–61 nuorta, joten prosenttiosuuksiin on suhtauduttava varauksellisesti. Isältä tai äidiltä alkoholin oli saanut joka viides yläluokkien poika molemmissa kieliryhmissä (kuvio 13; liite 2, s. 50). Muissa ryhmissä ruotsinkielisten vanhemmat ovat suomenkielisiä yleisemmin antaneet tai tarjonneet alkoholia lapsilleen. Yläluokilla ruotsinkielisistä tytöistä joka neljäs ja suomenkielisistä joka kymmenes oli saanut alkoholin vanhemmiltaan viime käyttökerralla. Vastaavat osuudet lukion pojista oli ruotsinkielisillä kolmasosa ja suomenkielisillä kymmenesosa. Lukion tytöistä alkoholia oli viimeksi saanut vanhemmiltaan 44 prosenttia ruotsinkielisistä ja 19 prosenttia suomenkielisistä.

Kuvio 13. Vanhemmat hakeneet tai tarjonneet alkoholia viime käyttökerralla. Luokka-aste- ja kieli-erityydet alle 18-vuotiaista vähintään kerran kuukaudessa alkoholia juovista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Ruotsinkieliset nuoret olivat suomenkielisiä yleisemmin ottaneet itse alkoholin kotoaan viime käyttökerralla (liite 2, s 51). Peruskoulun yläluokilla 31–35 prosenttia ruotsinkielisistä ja 20–23 prosenttia suomenkielisistä oppilaista oli ottanut alkoholin kotoaan. Lukiossa vastaavat osuudet olivat ruotsinkielisillä 18–23 prosenttia ja suomenkielisillä 15–18 prosenttia.

Humalajuomisen yleisyyttä tarkasteltiin sen mukaan, onko nuori saanut viime käyttökerralla alkoholia vanhemmiltaan. Myös tämä tarkastelu rajattiin niihin, jotka joiivat alkoholia vähintään kerran kuukaudessa. Suomenkielisillä nuorilla vanhempien tarjoama alkoholi näyttäisi vaikuttavan humalajuomista vähentävästi (kuvio 14). Sen sijaan ruotsinkielisten nuorten humalajuomiseen sillä ei ollut merkittävää vaikutusta. Suomenkielisten keskuudessa oli yleisempää saada alkoholia vain vanhemmilta viime juomiskerralla, kun taas ruotsinkieliset nuoret olivat vanhemmilta saamansa alkoholin lisäksi hankkineet sitä myös muista lähteistä.

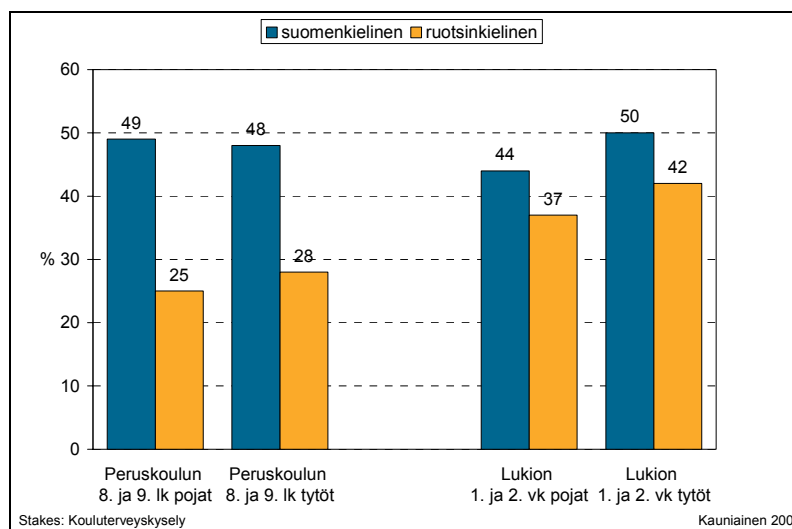
Kuvio 14. Humalajuominen sen mukaan, onko nuori viime käyttökerralla saanut alkoholia vanhemmiltaan. Luokka-aste- ja kieli-erityydet vähintään kerran kuukaudessa alkoholia juovista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Huumaavien aineiden kokeilut

Sosiaalinen altistuminen huumaaville aineille

Peruskoulun yläluokilla suomenkieliset ilmoittivat huomattavasti yleisemmin tietävänsä huumaavia aineita vuoden aikana kokeilleita nuoria kuin ruotsinkieliset (kuvio 15; liite 2, s. 51). Tuttaviensa keskuudessa ainakin yhden huumaavia aineita kokeilleen nuoren tiesi puolet suomenkielisistä yläluokkalais- ja lukiolaistytöistä sekä yläluokkalaispojista ja vajaa puolet lukiolaispojista. Ruotsinkielisistä yläluokkien oppilaista noin neljäsosa tiesi tällaisia nuoria. Ruotsinkielisessä lukiossa vastaava osuus oli pojilla 37 prosenttia ja tytöillä 42 prosenttia.

Yli viisi huumaavia aineita kokeillutta nuorta tuttaviansa joukossa tiesi peruskoulun yläluokilla 8 prosenttia suomenkielisistä pojista ja 5 prosenttia tytöistä (liite 2, s. 51). Vastaava osuus ruotsinkielisistä pojista ja tytöistä oli 2 prosenttia. Lukiossa kieliryhmien välillä ei ollut eroa: pojista 7 prosenttia ja tytöistä 3–4 prosenttia tiesi yli viisi huumaavia aineita kokeillutta nuorta.

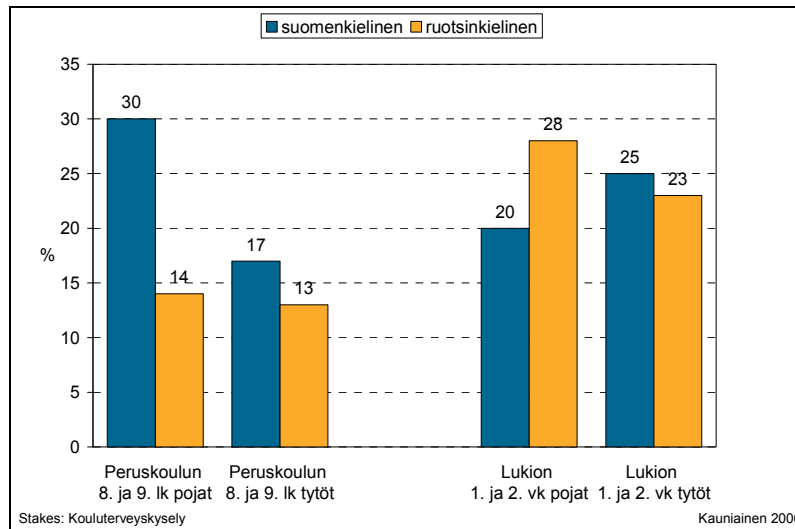

Kuvio 15. Tietää vähintään yhden huumaavien aineiden käyttäjän vuoden aikana kokeilleen nuoren tuttaviansa joukossa. Luokkastevakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Huumaavia aineita oli vuoden aikana tarjottu joka viidennelle yläluokkien pojalle ja noin joka kymmenennelle yläluokkien tytölle kieliryhmästä riippumatta (liite 2, s. 51). Lukiolaisista niitä oli tarjottu yleisemmin ruotsinkielisille: neljäsosalle pojista ja viidesosalle tytöistä. Suomenkielisistä lukiolaisista joka seitsemäs ilmoitti, että hänelle oli tarjottu huumaavia aineita. Lukiolaisilla tarjoaja oli ollut yleisimmin ystävä tai tuttava, peruskoulun yläluokilla tuntemattomat olivat tarjonneet huumaavia aineita yhtä yleisesti kuin tutut.

Huumaavien aineiden hankkiminen

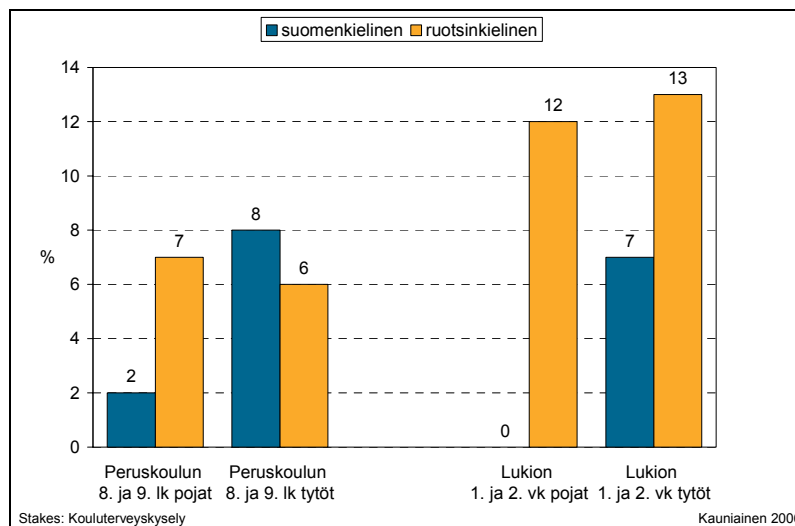
Suomenkieliset nuoret arvioivat huumeiden hankkimisen asuinkunnassaan ikäisilleen pääosin helpommaksi kuin ruotsinkieliset (kuvio 16; liite 2, s. 52). Peruskoulun yläluokkien pojista suomenkieliset pitivät sitä kaksi kertaa yleisemmin melko tai erittäin helppona kuin ruotsinkieliset (30 % vs. 14 %). Peruskoulun yläluokkien suomenkielisistä tytöistä 17 prosenttia ja ruotsinkielisistä tytöistä 13 prosenttia arvioi huumeiden hankkimisen helpoksi. Kieliryhmien välinen ero oli pienin lukiolais-tytöillä: 25 prosenttia suomenkielisistä ja 23 prosenttia ruotsinkielisistä piti sitä helppona. Lukiolaispojilla tilanne oli päinvastainen kuin muilla: ruotsinkielisistä 28 prosenttia ja suomenkielisistä 20 prosenttia piti huumeiden hankkimista helppona. Erittäin helpoksi huumeiden hankkimisen arvioi 0–3 prosenttia nuorista kaikissa ryhmissä (liite 2, s. 52).

Kuvio 16. Arvioi huumeiden hankkimisen omalla paikkakunnalla ikäisilleen melko tai erittäin helpoksi. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Huumaavien aineiden kokeilut

Ruotsinkieliset nuoret olivat kokeilleet suomenkielisiä yleisemmin alkoholia ja lääkkeitä yhdessä lukuun ottamatta yläluokkien tyttöjä (kuvio 17; liite 2, s. 52). Ruotsinkielisillä ei ollut merkittävää eroa sukupuolten välillä. Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttöä ilmoitti kokeilleensa peruskoulun yläluokilla 6–7 prosenttia ja lukiossa 12–13 prosenttia ruotsinkielisistä tytöistä ja pojista. Suomenkielisillä alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö oli tytöillä yleisempää kuin pojilla. Yhdessä niitä oli kokeillut suomenkielistä yläluokkalaispojista vain 2 prosenttia ja lukiolaispojista ei kukaan. Vastavat osuudet suomenkielisistä tytöistä olivat 7–8 prosenttia molemmilla kouluasteilla.

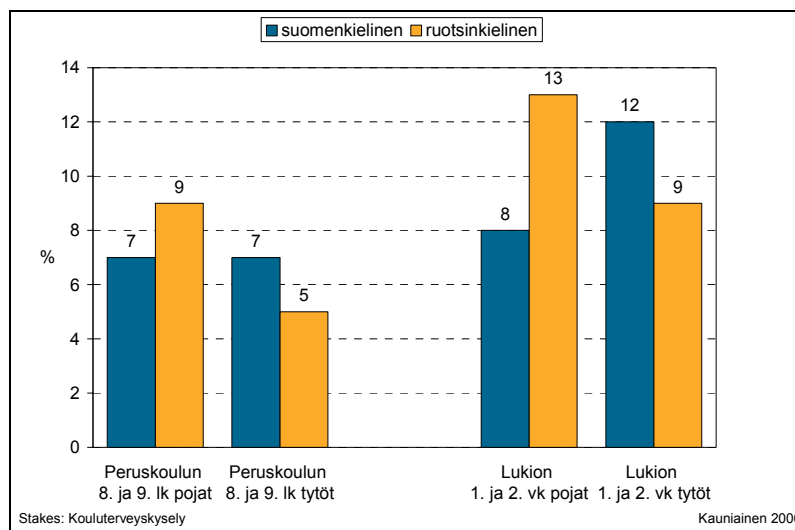

Kuvio 17. Kokeillut alkoholia ja pillereitä yhdessä. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Lääkkeitä päihtymistarkoituksessa oli kokeillut 5 prosenttia ruotsinkielistä pojista niin peruskoulun yläluokilla kuin lukiossa, mutta ei kukaan suomenkielisistä pojista (liite 2, s. 52). Myös tyttöjen keskuudessa lääkkeiden päihdekäyttö oli ruotsinkielisillä yleisempää: niitä oli kokeillut 6–8 prosenttia ruotsinkielisistä ja 2–4 prosenttia suomenkielisistä tytöistä.

Jotain huumaavaa ainetta, kuten tinneriä, liimaa tms. päihtymistarkoituksessa ilmoitti haistelleensa 2–4 prosenttia suomen- ja ruotsinkielisistä peruskoulun yläluokkalaispojista (liite 2, s. 52). Yläluokkien tytöistä vastaavat osuudet olivat 7 prosenttia suomenkielisistä ja 3 prosenttia ruotsinkielisistä. Lukiossa suomenkielisistä pojista 6 prosenttia ilmoitti impanneensa joskus. Vastaava osuus ruotsinkielisistä lukiolaispojista sekä suomen- ja ruotsinkielisistä lukiolaistytöistä oli 3–4 prosenttia.

Hasiksen tai marihuanan kokeileminen oli pojista yleisempää ruotsinkielisillä ja tytöistä suomenkielisillä (kuvio 18; liite 2, s. 53). Peruskoulun yläluokilla 9 prosenttia ja lukiossa 13 prosenttia ruotsinkielisistä pojista ilmoitti kokeilleensa joskus kannabista. Vastaavat osuudet suomenkielisistä pojista olivat 7–8 prosenttia. Suomenkielisistä yläluokkalaistytöistä hasista tai marihuanaa oli kokeillut 7 prosenttia ja ruotsinkielisistä 5 prosenttia. Vastaavat osuudet lukiolaistytöistä olivat suomenkielisillä 12 prosenttia ja ruotsinkielisillä 9 prosenttia.

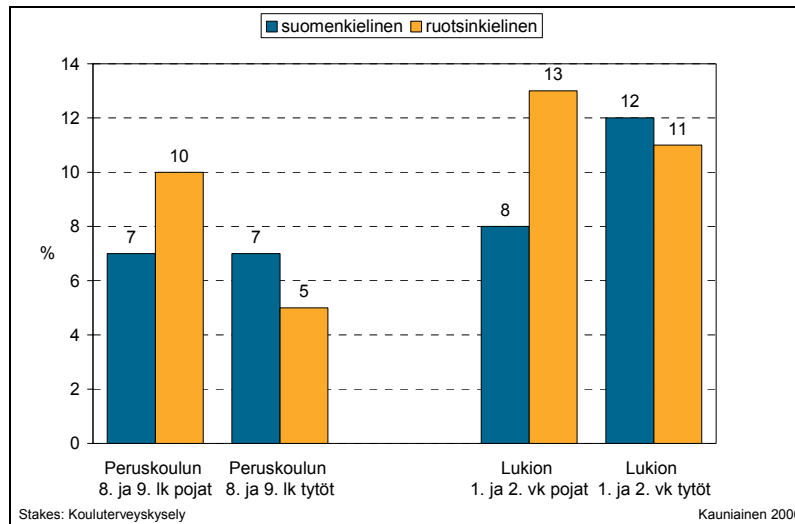

Kuvio 18. Kokeillut hasista tai marihuanaa. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Ekstaasin ja Subutexin kokeileminen oli harvinaista, erityisesti suomenkielisillä (liite 2, s. 53). Niiden kokeileminen oli yleisintä ruotsinkielisillä pojilla, joista 2–3 prosenttia ilmoitti kokeilleensa ekstaasia ja 1–2 prosenttia Subutexia. Vastaavat osuudet ruotsinkielisistä tytöistä olivat 0–1 prosenttia. Suomenkielisistä yläluokkien pojista prosentti ilmoitti kokeilleensa ekstaasia tai Subutexia. Muista suomenkielisistä niitä ei ollut kokeillut kukaan.

Heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita ilmoitti kokeilleensa 3 prosenttia ruotsinkielisistä pojista yläluokilla ja lukiossa (liite 2, s. 53). Muissa ryhmissä niitä oli kokeillut korkeintaan prosentti vastaajista.

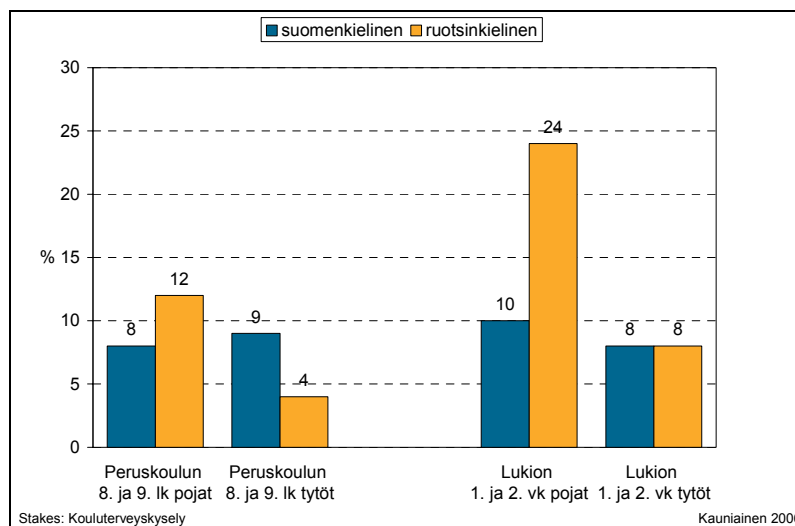
Jotain laitonta huumetta ainakin kerran kokeilleiden osuudet olivat lähes samat kuin hasista tai marihuanaa kokeilleiden osuudet (kuvio 19; liite 2, s. 54). Poikkeavat osuudet olivat ruotsinkielisillä yläluokkalaispojilla (laidtomat huumeet 10 % vs. kannabis 9 %) ja ruotsinkielisillä lukiolaistytöillä (laidtomat huumeet 11 % vs. kannabis 9 %). Oli siis hyvin harvinaista, että nuori, joka ei ole kokeillut hasista tai marihuanaa, olisi kokeillut muita huumeita.

Kuvio 19. Kokeillut laittomia huumeita. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

Lukuun ottamatta yläluokkien tyttöjä ruotsinkieliset olivat kokeilleet suomenkielisiä yleisemmin jotain huumaavaa ainetta – alkoholia ja lääkkeitä yhdessä, lääkkeitä päihteenä, imppaamista tai laittomia huumeita (liite 2, s. 54). Jotain huumaava ainetta oli ruotsinkielisistä kokeillut joka seitsemäs yläluokkalainen, joka viides lukiolaispoika ja joka neljäs lukiolaistyttö. Suomenkielisistä jotain huumaavaa ainetta oli kokeillut molemmilla kouluasteilla joka kymmenes poika ja joka viides tyttö.

Ruotsinkieliset pojat käyttivät suomenkielisiä yleisemmin vähintään kahta päihdettä eli nikotiinia (päivittäin tupakkaa tai nuuskaa), alkoholia (humalaan vähintään kerran kuukaudessa) tai laittomia huumeita (vähintään kahdesti elämän aikana) (kuvio 20; liite 2, s. 54). Peruskoulun yläluokilla reilu kymmenesosa ruotsinkielisistä ja vajaa kymmenesosa suomenkielisistä pojista käytti vähintään kahta päihdettä. Lukiolaispojilla vähintään kahta päihdettä käyttävien osuus oli suomenkielisillä samaa luokkaa kuin peruskoulussa, mutta ruotsinkielisillä kaksi kertaa suurempi (24 %). Peruskoulussa suomenkieliset tytöt käyttivät ruotsinkielisiä yleisemmin useita päihdettä (9 % vs. 4 %), lukiossa kieliryhmien välillä ei ollut eroa (8 %).

Kuvio 20. Käyttää vähintään kahta päihdettä (nikotiinia, humalajuomista tai huumeita). Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista sukupuolen ja oppilaitoksen kielen mukaan vuonna 2006.

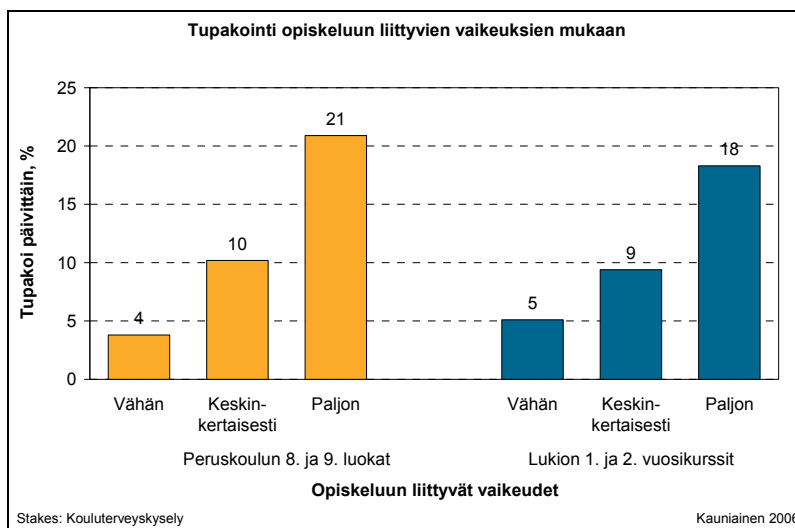
Päihteiden käytön riskitekijöitä

Päihteiden käyttöä selittäviä tekijöitä kartoitettiin logistisen regressioanalyysin avulla. Analyysimenetelmällä voidaan määrittellä todennäköisyyksiä sille, että ilmiöt esiintyvät yhtä aikaa, mutta syy-seuraussuhteita ei pystytä määrittelemään. Aineiston pienuuden takia yhteyksiä tarkastellaan kouluasteittain, mutta ei kieliryhmittäin eikä sukupuolittain.

Tupakoinnin riskitekijät

Peruskoulun yläluokkalaisilla ja lukiolaisilla päivittäin tupakointi oli yhteydessä keskinertaiseksi tai huonoksi koettuun terveydentilaan ja vaikeuksiin opiskelussa. Näiden lisäksi tupakointi oli yläluokkalaisilla yhteydessä toistuvaan lintsamiseen ja siihen, etteivät vanhemmat tienneet aina, missä oppilas vietti viikonloppuillansa. Lukiolaisilla tupakointi oli koetun terveydentilan ja opiskeluun liittyvien vaikeuksien lisäksi yhteydessä koulun työmäärään ja fyysisen uhan kokemiseen. Tarkempaa ristiintaulukointia työmäärästä ei kuitenkaan voi luotettavasti esittää, koska työmäärää liian vähäisenä pitävien osuus on liian pieni.

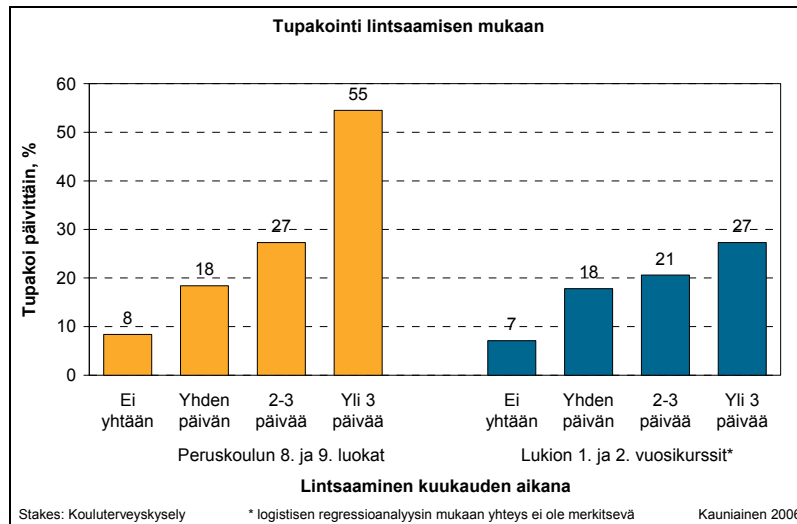
Niistä nuorista, joilla oli vain vähän vaikeuksia opiskelussa, joka kahdeskymmenes tupakoi päivittäin (kuvio 21). Kun opiskeluun liittyviä vaikeuksia oli paljon, päivittäin tupakoi noin viidesosa – peruskoulun yläluokilla 21 prosenttia ja lukiossa 18 prosenttia.

Kuvio 21. Tupakointi opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

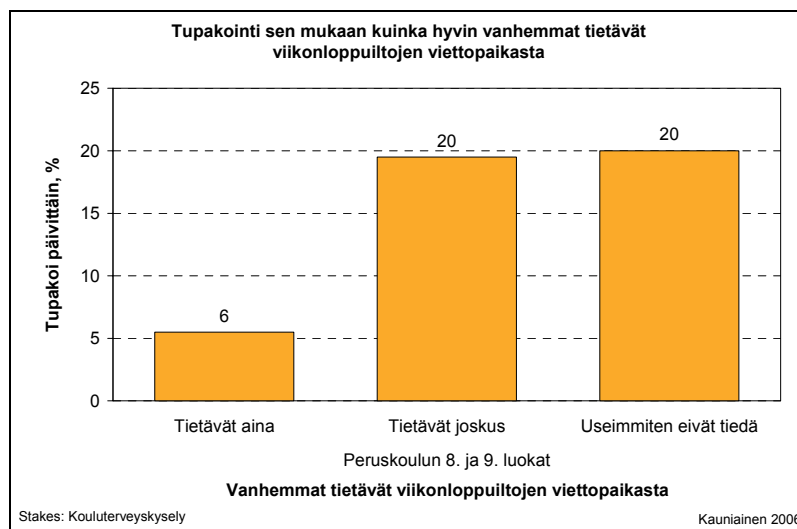
Niistä peruskoulun yläluokkalaisista, jotka eivät ole lintsanneet yhtään koulupäivää kuukauden aikana, vajaa kymmenesosa tupakoi päivittäin (kuvio 22). Yhden päivän lintsanneista yläluokkalaisista viidesosa tupakoi ja kahdesta kolmeen päivää lintsanneista reilu neljäsosa. Niistä oppilaista, jotka olivat lintsanneet enemmän kuin kolme päivää, päivittäin tupakoi runsas puolet. Lukiossa korkeintaan yhden päivän lintsanneilla tupakointi oli yhtä yleistä kuin peruskoulun yläluokilla, mutta useita päiviä lintsanneiden osuudet olivat selvästi pienempiä kuin peruskoulussa¹. Yli kolme päivää lintsanneista lukiolaisista tupakoi reilu neljäsosa.

¹ Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole lukiossa merkitsevä.

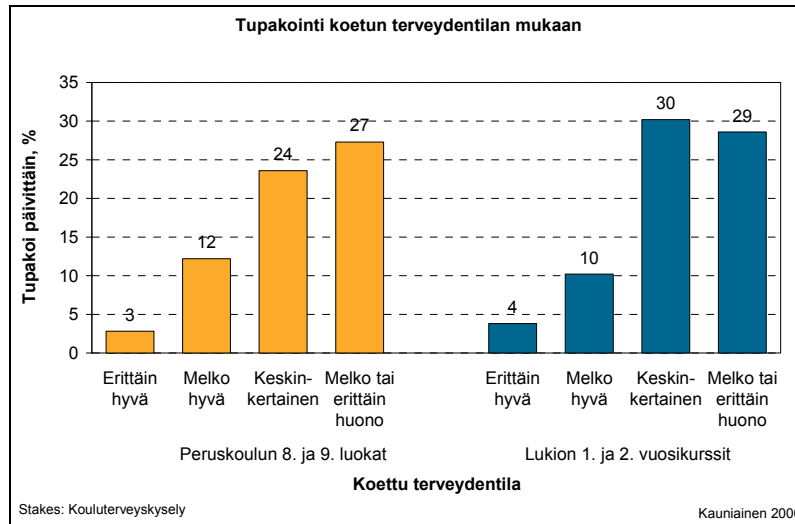
Kuvio 22. Tupakointi lintaamisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

Niistä peruskoulun yläluokkalaisista, joiden vanhemmat tiesivät aina, missä heidän lapsensa vietti perjantai- ja lauantai-iltansa, joka kahdeskymmenes tupakoi päivittäin (kuvio 23). Jos vanhemmat eivät yleensä tieneet viikonloppuiltojen viettopaikkaa tai tiesivät sen vain joskus, päivittäin tupakointien osuus oli viidesosa.

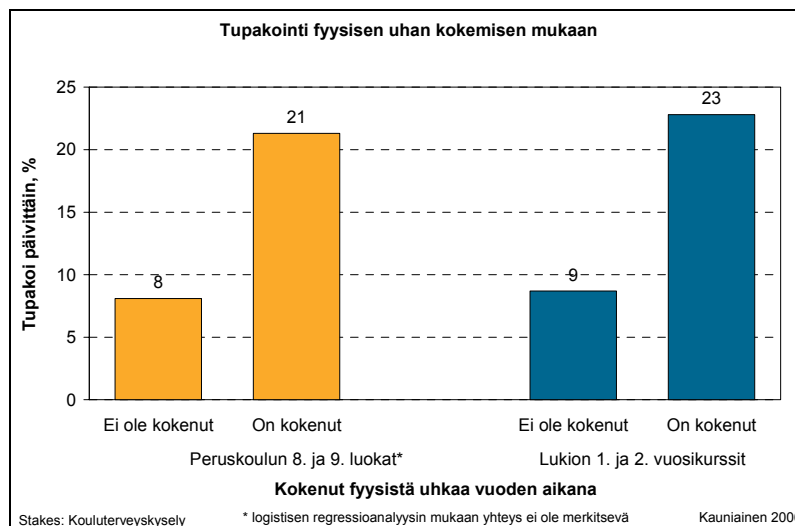
Kuvio 23. Tupakointi sen mukaan, kuinka hyvin vanhemmat tietävät nuoren viikonloppuiltojen viettopaikasta. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2006.

Terveydentilansa erittäin hyväksi kokevista nuorista vain joka kahdeskymmenes tupakoi päivittäin (kuvio 24). Melko hyvänä terveydentilaansa pitävistä päivittäin tupakoi joka kymmenes. Keskinertaiseksi terveydentilansa arvioivista yläluokkalaisista joka neljäs ja lukiolaisista lähes joka kolmas tupakoi päivittäin. Mikäli nuori koki terveydentilansa melko tai erittäin huonoksi, päivittäin tupakointien osuus oli yläluokkalaisilla hieman suurempi ja pysyi lukiolaisilla samana kuin terveydentilan keskinkertaiseksi kokevilla.

Kuvio 24. Tupakointi koetun terveydentilan mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

Niistä peruskoulun yläluokkalaisista ja lukiolaisista, jotka eivät ole kokeneet fyysistä uhkaa vuoden aikana, joka kymmenes tupakoi päivittäin (kuvio 25). Fyysistä uhkaa kokeneista päivittäin tupakoi reilu viidesosa: yläluokkalaisista 21 prosenttia ja lukiolaisista 23 prosenttia. Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole peruskoulussa merkitsevä.

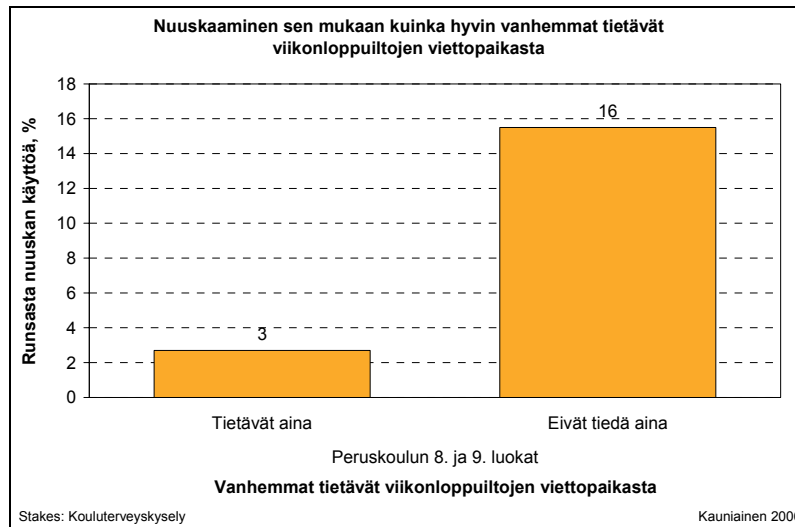

Kuvio 25. Tupakointi fyysisen uhan kokemisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

Nuuskaamisen riskitekijät

Nuuskaamisen riskitekijöitä tarkastellaan vain pojista, koska tytöt eivät juurikaan nuuskanneet. Peruskoulun yläluokkien pojilla runsas nuuskan käyttö oli yhteydessä siihen, etteivät vanhemmat aina tienneet nuoren viikonloppuiltojen viettopaikkaa. Lukion pojilla nuuskaaminen oli yhteydessä ruotsinkielisyyteen ja vaikeuksiin opiskelussa.

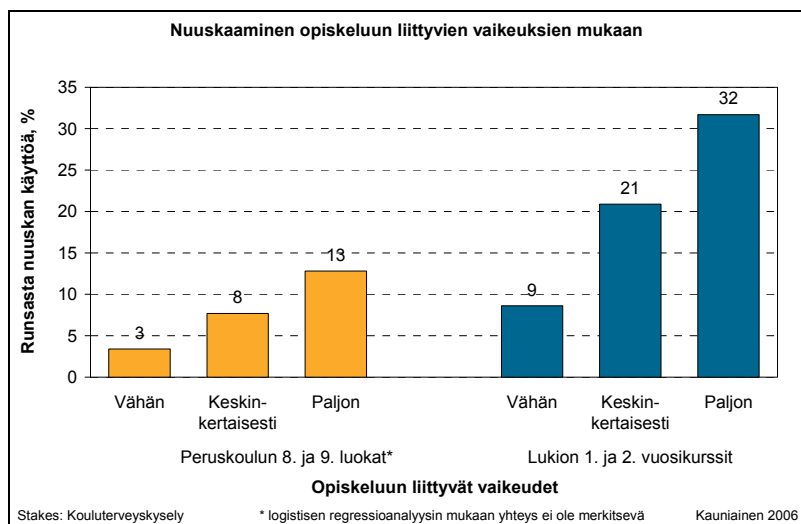
Niistä peruskoulun yläluokkien pojista, joiden vanhemmat tietävät aina, missä heidän lapsensa vietti viikonloppuiltansa, vain kolme prosenttia nuuskasi runsaasti (kuvio 26). Sen sijaan muista pojista – joiden vanhemmat tiesivät joskus tai useimmiten eivät tienneet viikonloppuiltojen viettopaikkaa – nuuskaa runsaasti käyttävien osuus oli 16 prosenttia.

Kuvio 26. Runsas nuuskan käyttö sen mukaan, kuinka hyvin vanhemmat tietävät nuoren viikonloppuiltojen viettopaikasta. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien pojista vuonna 2006.

Lukiolaispojilla kieli oli voimakkaimmin yhteydessä runsaaseen nuuskaamiseen siten, että ruotsinkielisillä nuuskaaminen oli huomattavasti yleisempää. Ruotsin- ja suomenkielisten välisiä eroja nuuskaamisessa on tarkasteltu sivuilla 16–17.

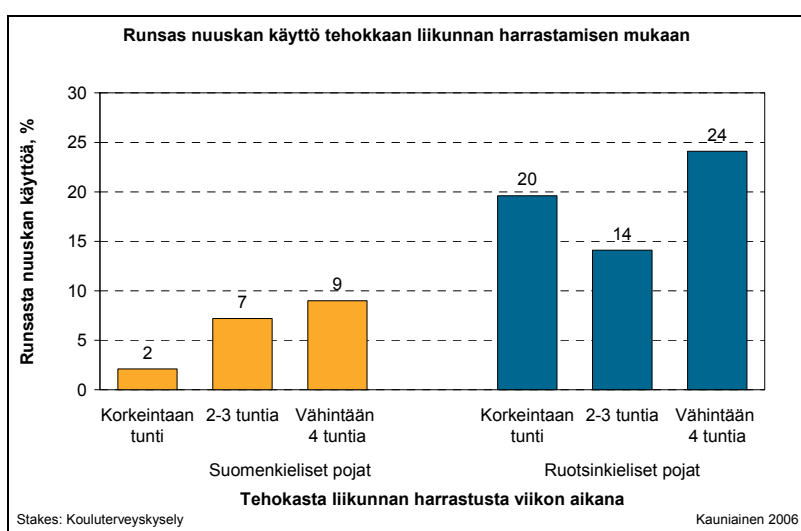
Vain vähän vaikeuksia opiskelussa kokevista peruskoulun yläluokkien pojista vain 3 prosenttia ja lukion pojista 9 prosenttia käytti runsaasti nuuskaa (kuvio 27). Niistä pojista, joilla opiskeluun liittyviä vaikeuksia oli paljon, runsaasti nuuskaavien osuus oli peruskoulussa 13 prosenttia ja lukiassa peräti 32 prosenttia. Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole peruskoulussa merkitsevä.

Kuvio 27. Runsa nuuskan käyttö opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokien sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin pojista vuonna 2006.

Nuuskaaminen liitetään usein aktiiviseen liikunnan harrastamiseen, erityisesti urheiluseuroissa (Karvonen ym. 1995; Haukkala ym. 2006). Liikunnan harrastaminen oli Kauniaisissa mukana nuuskaamista selittävissä logistisissa regressioanalyysissä osana arkirytmää kuvaavaa muuttujaa. Liikunnan lisäksi arkirytmiiin sisältyivät ruokailu- ja nukkumistottumukset. Arkirytmii ei kuitenkaan ollut yhteydessä nuuskaamiseen. Seuraavassa tarkastellaan nuuskaamista erikseen suhteessa vapaa-ajan liikunnan harrastamiseen.

Niistä suomenkielisistä pojista, jotka harrastivat vapaa-aikanaan hikoiluttavaa ja hengästyttävää liikuntaa korkeintaan tunnin viikossa, vain 2 prosenttia nuuskasi runsaasti (kuvio 28). Kahdesta kolmeen tuntia viikossa tehokasta liikuntaa harrastavista suomenkielisistä pojista nuuskasi 7 prosenttia ja sitä enemmän liikuntaa harrastavista 9 prosenttia. Ruotsinkielisillä pojilla runsas nuuskaaminen oli yleisintä niillä, jotka harrastivat paljon liikuntaa (24 %) ja niillä, jotka harrastivat vain vähän liikuntaa (20 %).

Kuvio 28. Runsa nuuskan käyttö hikoilua ja hengästyttämistä aiheuttavan liikunnan harrastamisen mukaan. Prosenttiosuudet suomenkielisistä ja ruotsinkielisistä peruskoulun 8. ja 9. luokien sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin pojista vuonna 2006.

Kun tarkastellaan vastaavasti nuuskaamista ja liikunnan harrastamiskertoja viikossa, ruotsinkielisillä pojilla runsas nuuskaaminen oli yleisintä (27 %) harvoin – harvemmin kuin kerran viikossa –

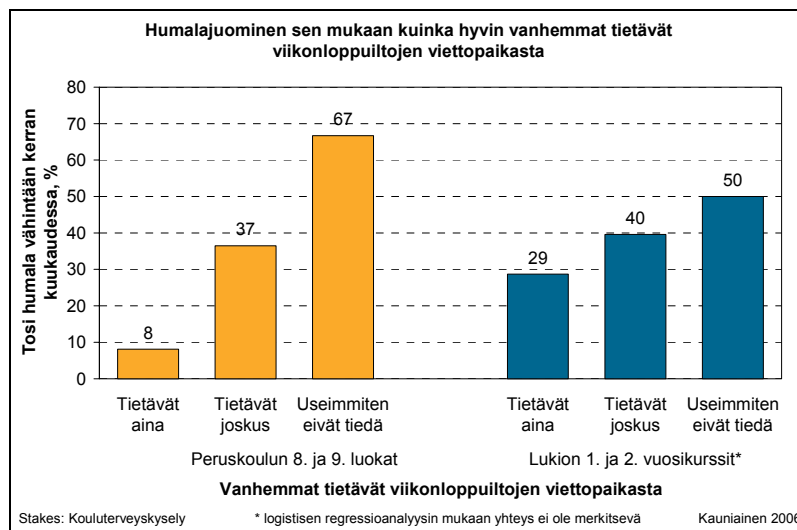
liikuntaa harrastavilla. Seuraavaksi yleisintä (21 %) runsas nuuskaaminen oli usein eli vähintään neljä kertaa viikossa liikuntaa harrastavilla ruotsinkielisillä pojilla. Liikuntaa 2–3 kertaa viikossa harrastavista ruotsinkielisistä pojista 16 prosenttia nuuskasi runsaasti. Kukaan harvemmin kuin kerran viikossa liikuntaa harrastava suomenkielinen poika ei nuuskannut runsaasti. Muista suomenkielisistä pojista vastaava osuus oli 8 prosenttia.

Molempien vapaa-ajan liikunnan harrastamista kartoittavien kysymysten perusteella nuuskaaminen oli yleistä sekä liikuntaa vähän että paljon harrastavilla ruotsinkielisillä pojilla. Sen sijaan liikunnallisesti passiiviset suomenkieliset pojat eivät juurikaan nuuskanneet.

Humalajuomisen riskitekijät

Peruskoulun yläluokilla humalajuomiseen olivat yhteydessä vanhempien tietämättömyys oppilaiden viikonloppuiltojen viettopaikasta, huono arkirytm, liian suureksi koettu työmäärä ja toistuva rikkeiden tekeminen. Tarkempaa ristiintaulukointia työmäärästä ei kuitenkaan voi luotettavasti esittää, koska työmäärää liian vähäisenä pitävien osuus on niin pieni. Lukiossa humalajuomiseen olivat vahvimmin yhteydessä kieli ja sukupuoli (ks. s. 18). Myös vaikeudet opiskelussa ja se, ettei oppilaiden mielipiteitä oteta huomioon koulutyön kehittämisessä olivat lukiolaisilla yhteydessä humalajuomiseen.

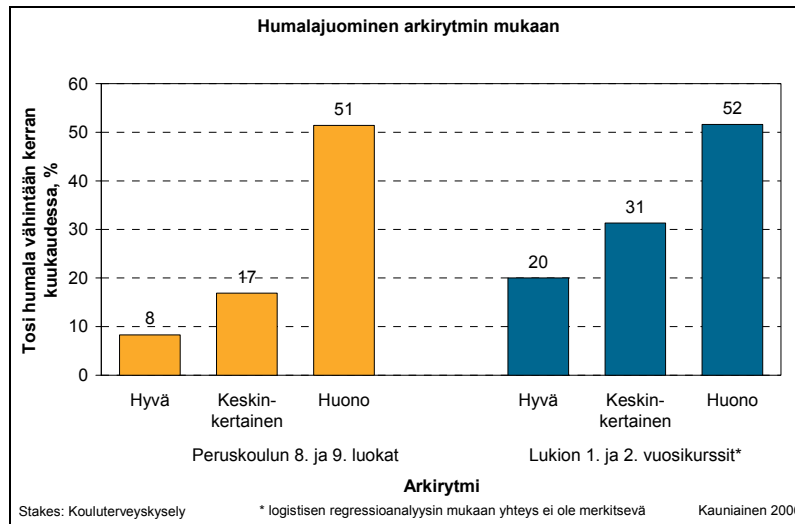
Niistä peruskoulun yläluokkalaisista, joiden vanhemmat tiesivät aina, missä oppilas vietti viikonloppuillansa, joka kymmenes joi humalaan vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 29). Jos vanhemmat tiesivät viikonlopun illanvietosta vain joskus, reilu kolmasosa oppilaista joi humalaan kuukausittain. Humalaan juovien osuus yläluokkalaisista kasvoi kahteen kolmasosaan, jos vanhemmat eivät useimmiten tieneet, missä oppilas vietti iltansa viikonloppuisin. Sama yhteys on nähtävissä lievempänä myös lukiossa, mutta se ei ole tilastollisesti merkitsevä.

Kuvio 29. Humalajuominen sen mukaan, kuinka hyvin vanhemmat tietävät nuoren viikonloppuiltojen viettopaikasta. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

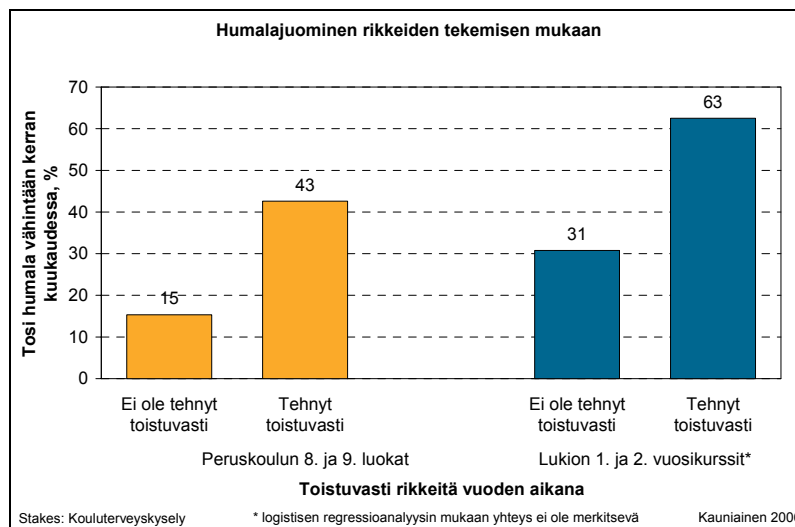
Joka kymmenes hyvän arkirytmien eli hyvät ruokailu-, liikkumis- ja nukkumistottumukset omaava peruskoulun yläluokkalainen joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 30). Keskin kertaisen arkirytmien omaavista kuukausittain humalaan joi lähes joka viides. Niistä yläluokkalaisista, joiden arkirytm oli huono, kuukausittain tosi humalaan juovien osuus oli puolet. Lukiossa hyvän arkirytmien omaavista opiskelijoista joka viides joi humalaan kuukausittain ja huonon arkirytmien omaavista puolet².

² Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole lukiossa merkitsevä.

Kuvio 30. Humalajuominen arkirytmien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

Niistä peruskoulun yläluokkien oppilaista, jotka eivät ole tehneet toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, 15 prosenttia joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 31). Toistuvasti rikkeitä tehneistä yläluokkalaisista humalaan kuukausittain joi 43 prosenttia. Lukiossa humalaan vähintään kerran kuukaudessa joi 31 prosenttia niistä opiskelijoista, jotka eivät ole tehneet toistuvasti rikkeitä, ja 63 prosenttia rikkeitä toistuvasti tehneistä³.

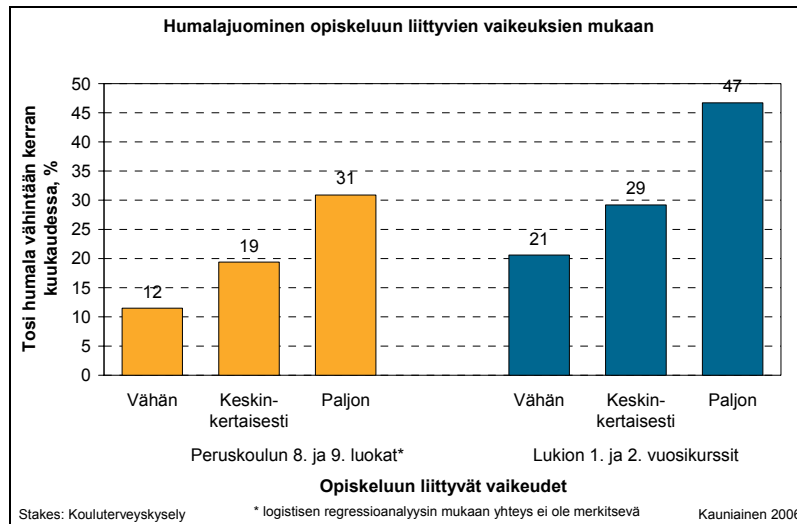

Kuvio 31. Humalajuominen toistuvasti tehtyjen rikkeiden mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

Lukiossa vain vähän vaikeuksia opiskelussa kokevista viidesosa oli humalassa vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 32). Niistä lukiolaisista, joilla vaikeuksia opiskelussa oli paljon, lähes puolet joi humalaan näin usein. Peruskoulun yläluokilla vain vähän opiskeluvaikeuksia omaavista oppilaista joka kymmenes joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Niistä yläluokkalaisista, joilla vaikeuksia oli paljon, joka kolmas joi humalaan kuukausittain⁴.

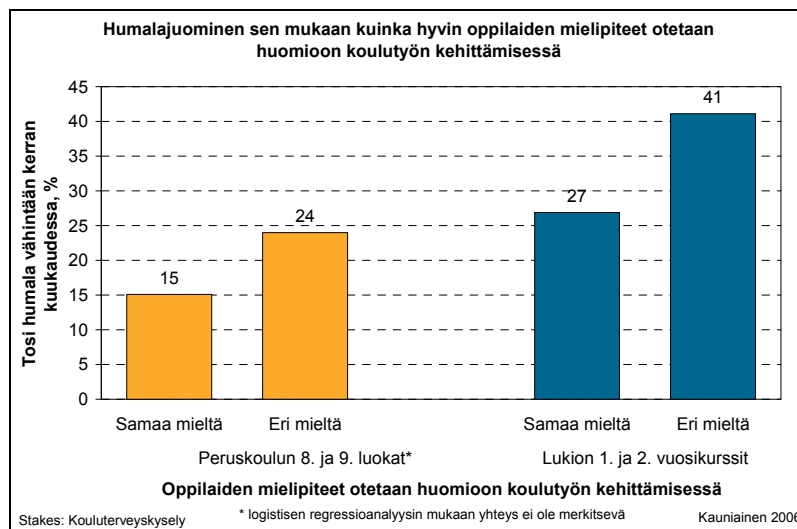
³ Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole lukiossa merkitsevä.

⁴ Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole peruskoulussa merkitsevä.

Kuvio 32. Humalajuominen opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

Nuorilta kysyttiin mielipidettä väittämästä "*Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä*". Lukiossa niistä opiskelijoista, joiden mielestä oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon, 27 prosenttia joi humalaan vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 33). Sen sijaan niistä lukiolaisista, jotka olivat sitä mieltä, ettei oppilaiden mielipiteitä oteta huomioon, kuukausittain tosi humalaan joi 41 prosenttia. Vastaavasti niistä peruskoulun yläluokkalaisista, jotka olivat samaa mieltä väittämästä, 15 prosenttia joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Eri mieltä väittämän kanssa olleista yläluokkalaisista kuukausittain humalaan joi joka neljäs (24 %)⁵.

Kuvio 33. Humalajuominen sen mukaan, kuinka hyvin oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

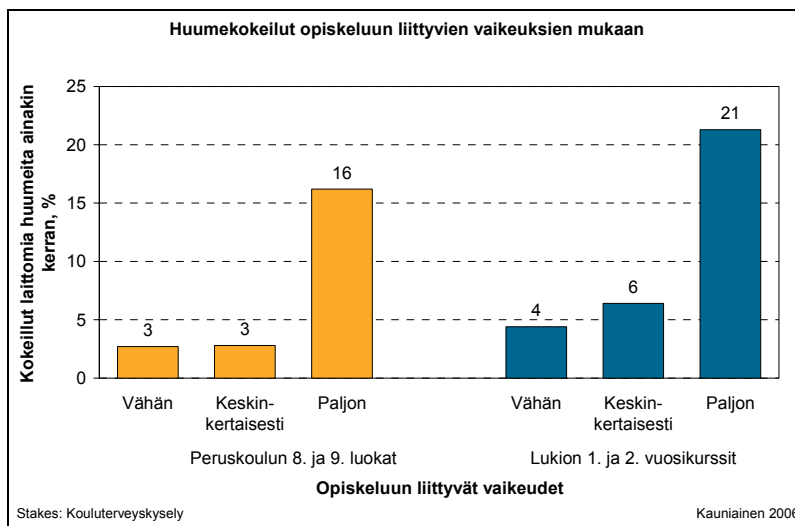
Huumekokeilujen riskitekijät

Laittomien huumeiden kokeiluihin olivat yhteydessä vaikeudet opiskelussa ja fyysisen uhan kokeminen. Näiden lisäksi koulunkäynnistä pitämättömyys ja huono arkirytmii olivat peruskoululaisilla yhteydessä huumeekokeiluihin. Lukiolaisilla opiskeluun liittyvien vaikeuksien ja fyysisen uhan lisäksi huumeekokeilut ja liian vähäiseksi koettu koulun työmäärä olivat yhteydessä toisiinsa. Tar-

⁵ Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole peruskoulussa merkitsevä.

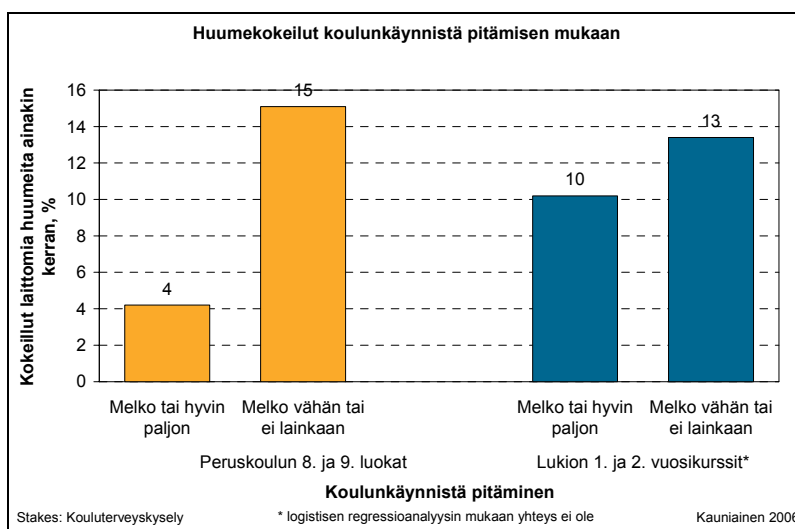
kempaa ristiintaulukointia työmäärästä ei kuitenkaan voi luotettavasti esittää, koska työmäärää liian vähäisenä pitävien osuus on liian pieni.

Niistä peruskoulun yläluokkien ja lukion oppilaista, joilla oli vain vähän tai keskinertaisesti vaikeuksia opiskelussa, noin joka kahdeskymmenes oli kokeillut laittomia huumeita (kuvio 34). Mikäli vaikeuksia oli paljon, yläluokilla joka kuudes ja lukiossa joka viides oli kokeillut ainakin kerran laittomia huumeita.

Kuvio 34. Huumekeikeilut opiskeluun liittyvien vaikeuksien mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

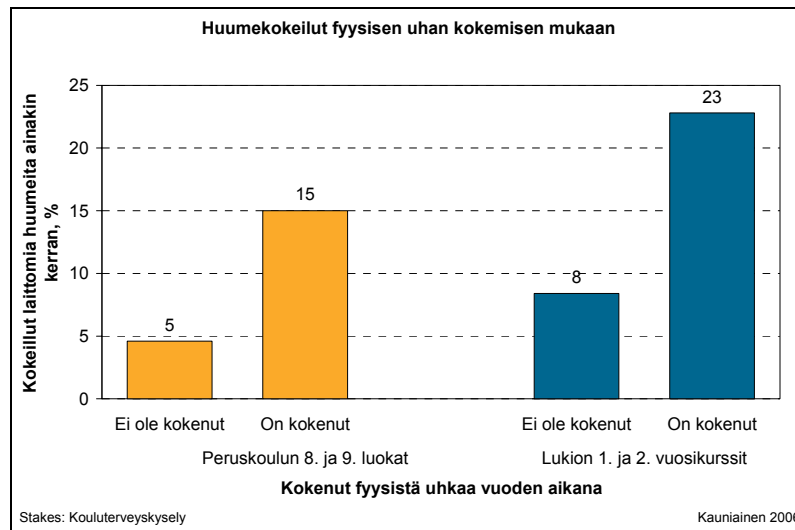
Peruskoulun yläluokilla koulunkäynnistä melko tai erittäin paljon pitävistä vain 4 prosenttia oli kokeillut laittomia huumeita (kuvio 35). Vastaava osuus melko vähän tai ei lainkaan koulunkäynnistä pitävistä oli 15 prosenttia. Lukiossa huumekeikeilujen yleisyys ei juurikaan vaihdellut koulunkäynnistä pitämisen mukaan (10 %:sta 13 %:iin)⁶.

Kuvio 35. Huumekeikeilut koulunkäynnistä pitämisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

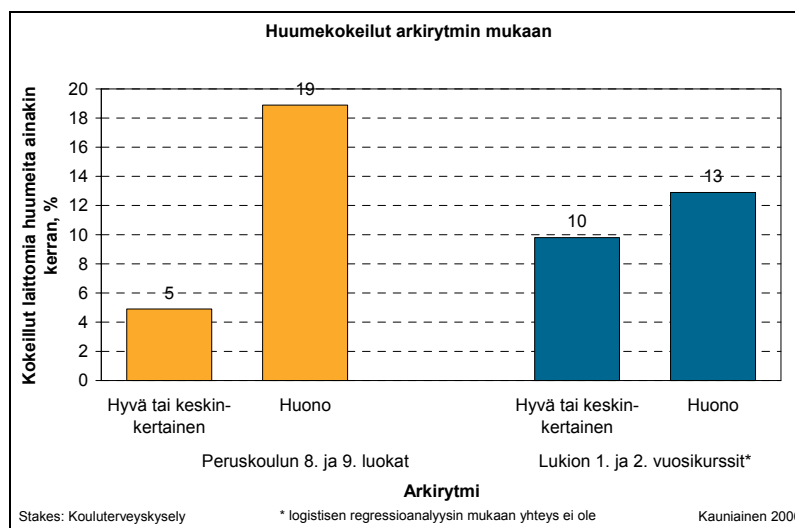
⁶ Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole lukiossa merkitsevä.

Niistä nuorista, jotka eivät ole kokeneet fyysistä uhkaa vuoden aikana, laittomia huumeita oli kokeillut 5 prosenttia yläluokkalaisista ja 8 prosenttia lukiolaisista (kuvio 36). Fyysistä uhkaa kokeneista yläluokkalaisista 15 prosentilla ja lukiolaisista 23 prosentilla oli huumekokeiluja.

Kuvio 36. Huumekokeilut fyysisen uhan kokemisen mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

Niistä peruskoulun yläluokkalaisista, joilla oli hyvä tai keskinkertainen arkirytmä (eli ruokailu-, liikkumis- ja nukkumistottumukset), joka kahdeskymmenes oli kokeillut ainakin kerran laittomia huumeita (kuvio 37). Huonon arkirytmän omaavista yläluokkalaisista laittomia huumeita oli kokeillut joka viides. Lukiossa huumekokeilut eivät juurikaan riippuneet arkirytmistä, 10–13 prosentilla oli huumekokeiluja⁷.

Kuvio 37. Huumekokeilut arkirytmän mukaan. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoista vuonna 2006.

⁷ Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ole lukiossa merkitsevä.

Pohdinta

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Kauniaisten suomen- ja ruotsinkielisten nuorten päihteiden käytön yleisyyttä sekä heidän käsityksiään ja tietojaan päihteistä. Lisäksi selvitettiin, mitkä tekijät olivat yhteydessä kauniaislaisten nuorten päihteiden käyttöön.

Kauniaisissa on yksi ruotsinkielinen ja yksi suomenkielinen peruskoulu, joissa on luokkien 7–9 opetusta. Samoissa koulurakennuksissa toimivat myös ruotsin- ja suomenkieliset lukiot. Oppilaitoksissa käy myös espoolaisia oppilaita. Vastausprosentti on pääosin erinomainen: vuonna 2006 suomen- ja ruotsinkielisillä peruskoulun yläluokilla 83–84 % ja ruotsinkielisessä lukiossa 87 %. Suomenkielisessä lukiossa aineiston kattavuus oli muita oppilaitoksia huonompi, 79 %. Vaikka aineisto edustaa hyvin Kauniaisten yläluokkalaista ja lukiolaisia, sen pienuus toi mukanaan rajoitteita. Koska tuloksia tarkasteltiin sukupuolittain erikseen suomenkielisistä ja ruotsinkielisistä, tarkasteltavien ryhmien koko oli pienimmillään 80 ja suurimmillaan 141 oppilasta tai opiskelijaa. Ryhmien pienuuden vuoksi päihteiden käytön riskitekijöitä tarkasteltiin kaikista peruskoulun yläluokkalaista tai lukiolaisista kieliryhmittäisen tai sukupuolittaisen tarkastelun sijaan.

Nuorten tiedot päihteistä olivat selvästi paremmat Kauniaisten suomenkielisissä oppilaitoksissa kuin ruotsinkielisissä. Oppilaitoksesta riippumatta huonoimmat tiedot olivat lukiolaispojilla. Vain joka kahdeskymmenes ruotsinkielinen ja joka kymmenes suomenkielinen lukiolaispoika tiesi vastauksen kaikkiin kuuteen tupakkaa, nuuskaa ja alkoholia koskevaan väittämään.

Myönteisin suhtautuminen tupakointiin oli ruotsinkielisillä lukiolaispojilla. Asenteet päihteisiin eivät kuitenkaan siirtyneet suoraan omaan päihteiden käyttöön. Päivittäin tupakointi oli yleisintä suomenkielisillä peruskoulun yläluokkien tytöillä, jotka ruotsinkielisten yläluokkalaistyttöjen ohella suhtautuivat tupakointiin kielteisimmin. Muissa ryhmissä ruotsinkieliset nuoret tupakoivat yleisemmin kuin suomenkieliset.

Ruotsinkieliset lukiolaispojat joivat alkoholia vähintään kerran viikossa huomattavasti muita yleisemmin ja puolet heistä joi itsensä tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. He suhtautuivatkin humalajuomiseen hyvin myönteisesti. Vaikka kaikkein myönteisin suhtautuminen humalajuomiseen oli suomenkielisillä yläluokkalaispojilla, ruotsinkieliset yläluokkalaispojat joivat humalaan heitä yleisemmin. Ruotsin- ja suomenkielistä aikuisväestöstä tutkittaessa ei havaittu eroa alkoholin juomistiheydessä eikä kokonaiskulutuksessa, mutta humalajuominen oli ruotsinkielisillä harvinaisempaa. Nuorilla aikuisilla eroa juomatavassa ei ollut. (Paljärvi 2003.) Kauniaisten nuorilla tilanne oli päinvastainen kuin aikuisväestössä – humalajuominen oli tyypillisempää ruotsinkielisille.

Sosiaalinen altistus huumaaville aineille oli Kauniaisten suomenkielisillä oppilailta ruotsinkielisiä yleisempää. Suomenkieliset nuoret suhtautuivat ruotsinkielisiä hyväksyvämmiin kannabiksen käyttöön niin peruskoulussa kuin lukiossa. Tytöistä suomenkieliset olivatkin kokeilleet yleisemmin laittomia huumeita, sen sijaan pojilla tilanne oli päinvastainen. Yleisimpiä laittomien huumeiden kokeilut olivat ruotsinkielisillä lukiolaispojilla. Muiden laittomien huumeiden kuin kannabiksen kokeileminen oli hyvin harvinaista, niitä olivat kokeilleet lähinnä vain ruotsinkieliset pojat. Alkoholin ja lääkkeiden yhteiskokeilut ja pelkkien lääkkeiden käyttö päihtymistarkoituksessa olivat ruotsinkielisillä pääosin yleisempiä kuin suomenkielisillä. Ruotsinkielisillä sukupuolten välillä ei ollut juurikaan eroa, mutta suomenkielisistä niitä olivat kokeilleet lähes ainoastaan tytöt.

Haukkalan ym. (2006) mukaan tupakointi ennustaa pojilla myöhempää nuuskan käyttöä ja toisinpäin. Lisäksi tupakan ja nuuskan yhtäaikainen käyttö on yleistä, jolloin nikotiiniriippuvuudesta tulee voimakkaampi kuin pelkästään tupakkaa käyttävillä. Kauniaisissa nuuskaaminen oli ruotsinkielisillä pojilla, erityisesti lukiolaisilla, moninkertaisesti yleisempää kuin suomenkielisillä pojilla. Ruotsinkieliset pojat myös tupakoivat suomenkielisiä useammin. Useissa tutkimuksissa on todettu nuuskaamisen olevan yleisempää aktiivisesti urheilua harrastavilla pojilla (Karvonen ym. 1995;

Haukkala ym. 2006). Kauniaisissa tämä yhteys näkyi ruotsinkielisillä pojilla eli liikuntaa paljon harrastavilla nuuskaaminen yleistä. Aikaisemmista tuloksista poiketen nuuskaaminen oli Kauniaisissa yleistä myös liikunnallisesti passiivisilla ruotsinkielisillä pojilla. Nuuskan ja tupakan eroista sekä nuuskaamisen vaikutuksesta fyysiseen suoritukseen olisi tärkeää keskustella nuorten kanssa.

Tupakointi on kielletty oppilaitosten oppilaille tarkoitetuissa sisätiloissa sekä niiden pääasiassa kahdeksaatoista vuotta nuoremmille tarkoitetuilla ulkoalueilla (Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 13.8.1976/693, muutos 765/1994). Kiellosta huolimatta Kauniaisten suomenkielisissä oppilaitoksissa tupakoinnin ilmoitettiin olevan yleisesti sallittua. Suomenkielisessä lukiossa peräti yhdeksän kymmenestä opiskelijasta ilmoitti, että se oli sallittua joko kokonaan tai tietyissä paikoissa. Sen sijaan ruotsinkieliset tupakoitsijat ilmoittivat suomenkielisiä yleisemmin tupakoivansa koulualueella joko silloin tällöin tai päivittäin. Tupakoinnin valvonta kuuluu oppilaitoksen henkilökunnan vastuulle. Jos oppilaiden annetaan tupakoida koulussa, välitetään tupakointia tukevaa ja sen hyväksyvää viestiä. Kauniaisten nuorisoneuvosto onkin kiinnittänyt huomiota siihen, että koulujen pitäisi tiukentaa valvontaa tupakointikiellon sekä koulualueelta poistumista koskevien sääntöjen noudattamiseksi (Nuorisoneuvoston lausunto koulukyselystä 2006). Tupakointi oli Kauniaisissa yhteydessä opiskeluvaikeuksiin, lintsaamiseen ja huonoksi koettuun terveydentilaan. Kouluyhteisön tulisi opetussuunnitelmankin perusteella tukea oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä, johon myös päihteettömyyden tukeminen ja sitä edistävä terveystiedotus selkeästi liittyy.

Tupakkatuotteiden ja alkoholin myynti ja välittäminen on kiellettyä alle 18-vuotiaille ja nuuskan myyminen kokonaan kiellettyä (Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 13.8.1976/693, muutos 765/1994; Alkoholilaki 8.12.1994/1143.) Kauniaisissa suuri enemmistö nuorista piti tupakan ja keskioluen tai siiderin ostamista lähikaupoista ja -kioskeista helppona. Peruskoulussa suomenkieliset kokivat ostamisen helpommaksi kuin ruotsinkieliset, mutta lukiossa tilanne oli päinvastainen. Säännöllisesti tupakoivista nuorista ruotsinkieliset olivat ostaneet suomenkielisiä huomattavasti yleisemmin tupakkaa kaupasta kuukauden aikana.

Myös muiden tutkimusten mukaan nuoret saavat omasta mielestään helposti ostettua tupakkaa ja alkoholia (Haaja & Salunen 1997; Holmila & Helasti 2001). Noin neljännos nuorten juomasta alkoholista on heidän itse kaupoista ja Alkosta ostamia. Ostokokeet ovat osoittaneet, ettei alaikäisten näköisiltä nuorilta useinkaan kysytä henkilöllisyystodistusta alkoholia ostettaessa. Koska kiinni jäämisen riskiä pidetään pienenä, syntyy mielikuva, ettei yhteiskunta pidä alkoholin myyntikieltoa alaikäisille tärkeänä. (Holmila & Helasti 2001.)

Vanhempien käsityksen lastensa alkoholin juomisesta on todettu olevan huomattavasti myönteisempi kuin nuorten itsensä ilmoittama alkoholin käyttö. Vanhemmat luulevat alkoholin hankkimisen olevan vaikeampaa kuin nuoret itse uskovat. He myös luulevat lapsensa juovan vähemmän alkoholia kuin muut nuoret. Selvimmin aikuisten ja lasten välinen tietokatkos näkyi juomien välittämisessä. Nuoret ilmoittavat yleisimmin saavansa alkoholin joltakin, mutta aikuisista vain harva ilmoittaa välittävänsä alkoholia nuorille. Lähes puolet vanhemmista on sitä mieltä, että 15-vuotiaalle voi ostaa alkoholia esim. nuoren juhliä varten. Vanhempien yksi perustelu alkoholin hankkimiselle on, että he olisivat siten paremmin perillä nuorten juoman alkoholin määrästä. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa vaan nuoret hankkivat vanhempien antamien juomien lisäksi alkoholia muuta kautta. (Holmila & Helasti 2001.)

Kauniaisissa ruotsinkielisten nuorten vanhemmat olivat hankkineet tai tarjonneet alaikäiselle lapselleen yleisemmin alkoholia kuin suomenkielisten vanhemmat. Suomenkielisten keskuudessa niillä oppilailta, joille vanhemmat ovat tarjonneet alkoholia, humalajuominen oli vähäisempää kuin niillä, joille vanhemmat eivät olleet tarjonneet alkoholia. Vanhempien tarjoamisen ei kuitenkaan voida nähdä suojaavan nuorta alkoholinkäytöltä, sillä ruotsinkieliset nuoret käyttivät alkoholia yleisemmin ja olivat yleisemmin tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa suomenkielisiin verrattuna. Lisäksi jos vanhemmat olivat antaneet tai tarjonneet nuorelle alkoholia, hänellä oli useampia muita-

kin alkoholin hankkimistapoja verrattuna nuoreen, jolle vanhemmat eivät olleet tarjonneet alkoholia. Ruotsinkieliset nuoret olivat myös ottaneet itse alkoholin kotoaan suomenkielisiä yleisemmin.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan Kauniaisissa alkoholin ja tupakan myyntiin ja välittämiseen sekä nuuskan välittämiseen täytyisi puuttua aikaisempaa tehokkaammin. Holmilan ym. (2005) mielestä on tärkeää lisätä sekä aikuisten että nuorten itsensä vastuuntunnetta nuorten alkoholin käytön suhteen. Tärkein tavoite on alaikäisille myynnin valvonnan tehostaminen ja kauppojen ja kioskien myyjien kouluttaminen arvioimaan nuorten ikää ja tekemään sen systemaattisesti. Myyjien sekä koulujen ja vanhempien yhteistyötä myynnin vähentämiseksi tulisi lisätä. (Haaja & Salunen 1997; Holmila ym. 2005.) Mahdollisuuksia puuttua alaikäisten alkoholin käyttöön valvontaa tehostamalla selvitetään Jyväskylässä ja Hämeenlinnassa toteutettavassa PAKKA-hankkeessa (ks. www.pakka.fi). Yhteistyössä mukana ovat alkoholin vähittäismyynnistä ja anniskelusta vastaavat yrittäjät, kuntien ehkäisevää päihdetyötä tekevät tahot, järjestöt ja seurakunnat, koulut ja vanhempainyhdistykset, oppilaitokset sekä poliisi.

Tutkimusten mukaan päihteiden käytön riskiä saattavat lisätä nuoren ominaisuudet, kuten käytöshäiriöt, uhmakkuus- tai tarkkaavaisuushäiriöt tai vaikea temperamentti, aggressiivisuus ja impulsiivisuus. Lisäksi nuori voi ajautua kaveripiiriin, jossa on epäsosiaalista käyttäytymistä. Hän voi myös juoda alkoholia lääkityksenä pahaan oloonsa. Nuorena aloitettu yhden päihteiden käyttö ja muu riskikäyttäytyminen altistavat myöhemmin ilmenevälle päihdehäiriölle. Kouluympäristössä ilmeneviä päihteiden ongelmakäyttämisen riskitekijöitä ovat oppimisvaikeudet, käytöksen ja keskittymisen vaikeudet, vetäytyneisyys, huonot sosiaaliset taidot ja heikko koulumenestys. Runsas päihteiden käyttö voi ilmetä runsaina poissaoloina. Myös riitaisa kodin ilmapiiri, vanhempien huonot kommunikaatiotaidot ja eri tavoin puutteellinen vanhemmuus sekä vanhempien päihteiden väärinkäyttö tai vakavat mielenterveysongelmat voivat altistaa nuorta päihdehäiriölle. (Aalto-Setälä ym. 2003.)

Kouluterveyskyselyn aineistossa päihteiden käytön riskitekijöitä on tutkittu aiemmin mm. Helsingissä ja yhdessätoista Oulun läänin kunnassa. Molemmilla alueilla päihteiden käyttöön olivat yhteydessä se, etteivät vanhemmat olleet selvillä siitä, missä nuori vietti viikonloppuitansa sekä myöhäinen nukkumaanmeno aika arki-iltaisina. Lisäksi Helsingissä päihteiden käyttöön olivat yhteydessä nuorten runsaat käytettävissä olevat rahat, vaikeudet opiskelussa ja huonoksi tai keskinkertaiseksi koettu terveydentila. Oulun läänin kunnissa päihteiden käytön riskitekijöitä olivat vanhempien tietämättömyyden lastensa viikonlopun vietosta ja myöhäisen nukkumaanmenoajan lisäksi lintsaaminen, fyysisen uhan kokeminen, masentuneisuus, päivittäiset oireet ja eläminen muussa kuin ydinperheessä. Lisäksi tupakointi, humalajuominen ja huumekekoilut olivat vahvasti yhteydessä toisiinsa. (Luopa ym. 2004; Luopa ym. 2005.)

Kauniaisissa peruskoulun yläluokkalaisten päihteiden käyttö oli huumekekoiluja lukuun ottamatta yhteydessä siihen, kuinka hyvin vanhemmat olivat tietoisia siitä, missä nuoret viettivät iltansa viikonloppuisin. Esimerkiksi tupakointi oli lähes neljä kertaa yleisempää silloin, kun vanhemmat eivät tienneet aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa verrattuna siihen, että vanhemmat tiesivät sen. Humalajuomisen suhteen yhteys oli vieläkin selvempi. Huono arkirytm – ruokailu-, liikunta- ja nukkumistottumukset – oli peruskoululaisilla yhteydessä sekä humalajuomiseen että laittomien huumeiden kokeiluihin. Lukiolaisilla vastaavia yhteyksiä ei löytynyt.

Koulunkäyntiin liittyvistä asioista päihteiden käyttöön olivat Kauniaisissa yhteydessä erityisesti opiskeluun liittyvät vaikeudet. Ne olivat yhteydessä tupakointiin ja laittomien huumeiden kokeiluihin kaikilla nuorilla ja lukiolaisilla myös humalajuomiseen ja nuuskaamiseen. Niillä nuorilla, joilla opiskeluvaikeuksia oli paljon, tupakointi ja laittomien huumeiden kokeilut olivat noin neljä kertaa yleisempiä kuin vain vähän vaikeuksia opiskelussa kokevilla nuorilla. Opiskeluun liittyvien vaikeuksien lisäksi peruskoululaisilla lintsaaminen oli yhteydessä tupakointiin ja koulunkäynnistä pitämättömyys huumekekoiluihin.

Fyysisen uhan kokeminen oli Kauniaisissa yhteydessä laittomien huumeiden kokeiluihin sekä peruskoululaisilla että lukiolaisilla. Lisäksi se oli lukiolaisilla yhteydessä tupakointiin. Toistuva rikkeiden tekeminen oli peruskoululaisilla yhteydessä humalajuomiseen. Ruotsinkielisyys oli lukio-
lajipojilla nuuskaamisen ja humalajuomisen riskitekijä. Ruotsinkielisistä lukiolaispojista puolet joi humalaan vähintään kerran kuukaudessa ja kolmasosa käytti runsaasti nuuskaa. Tupakointi ja korkeintaan keskinkertaiseksi koettu terveydentila olivat yhteydessä toisiinsa kaikilla nuorilla.

Päihteiden käytöltä suojaavina tekijöinä pidetään vahvaa vanhemmuutta ja selkeitä perheen sisäisiä käyttäytymissääntöjä, esimerkiksi läksyjen tekemisen, television katselun, tietokoneen käytön ja nukkumaanmenon suhteen sekä vapaa-ajan käytön valvontaa, tutustumista kaveripiiriin, läheistä suhdetta vanhempiin ja sisaruksiin sekä toimivaa keskusteluyhteyttä vanhempien kanssa. Myös perheen ei-ihannoiva suhtautuminen päihteisiin ja hyvä koulumenestys pienentävät päihdeongelmien riskiä. (Aalto-Setälä ym. 2003.) Kauniaisten hyvinvointikertomuksessa (2005) vanhemmuuden vahvistaminen ja yhteisöllisyyden korostaminen nähdään keinoina parantaa tilannetta. Tämän tutkimuksen mukaan päihteiden käytön vähentämiseksi olisi erittäin tärkeää, että vanhemmat olisivat tietoisia siitä, missä heidän lapsensa viettävät aikaansa silloin, kun he eivät ole kotoa.

Kauniaisten yläluokkalaistytöt poikkesivat monessa asiassa muista ryhmistä. Suomenkielisillä yläluokkalaistytöillä oli enemmän päivittäistä tupakointia, alkoholin ja lääkkeiden sekakokeiluja ja huumaavien aineiden kokeiluja kuin ruotsinkielisillä vaikka muilla tilanne oli päinvastainen.

Erityistä huomiota Kauniaisissa tulisi kuitenkin kiinnittää ruotsinkielisen lukion poikiin. He nuuskasivat, joiivat humalaan ja kokeilivat laittomia huumeita yleisemmin kuin muut nuoret. Heistä joka neljäs käytti vähintään kahta päihdettä. He kokivat tupakan, keskioluen ja huumaavien aineiden hankkimisen Kauniaisissa helpoksi. Päihteiden käytön ehkäisyssä päihdetietoudella ja asennekasvatuksella on tärkeä merkitys. Ruotsinkielisten lukiolaispoikien päihdetietous oli muita huonompi ja asenteet päihteiden käyttöä kohtaan olivat keskimääräistä positiivisemmat. Ruotsinkielisissä kouluissa tähän onkin erityisesti syytä kiinnittää huomiota terveystiedon tunneilla. Nuorten päihteiden käytön varhaiseen puuttumiseen koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa on kehitetty toimintamalli ja mittari tuoreessa Pirskasen (2007) väitöskirjassa. Mallissa nuori käy terveydenhoitajan kanssa terveystieteiden keskustelun, jossa he yhdessä pohtivat nuoren vastauksia päihdemittariin. Samalla käydään läpi yleisemminkin nuoren elämäntilannetta. Tavoitteena on tunnistaa nuoren voimavaroja sekä tukea terveyttä ja päihdeettömyyttä edistäviä valintoja.

- Nuorten tiedot päihteistä olivat selvästi paremmat suomen- kuin ruotsinkielisissä oppilaitoksissa. Suomenkieliset nuoret suhtautuivat ruotsinkielisiä hyväksyvämmiin kannabiksen käyttöön. **Terveystiedon opetusta päihteistä olisi tehostettava ruotsinkielisissä oppilaitoksissa.**
- Tupakointi oli yleisesti sallittua suomenkielisissä oppilaitoksissa. **Tupakkalain toteutumiseen koulussa tulee kiinnittää huomiota.** Suuri enemmistö nuorista piti tupakan ja keskioluen tai siiderin ostamista lähikaupoista ja -kioskeista helppona. Ruotsinkielisten nuorten vanhemmat olivat hankkineet alaikäiselle lapselleen yleisemmin alkoholia kuin suomenkielisten vanhemmat. **Alkoholin ja tupakan myyntiin ja välittämiseen täytyy puuttua aiempaa tehokkaammin. Alkoholin välittämiseen liittyvä laki koskee myös vanhempien antamaa alkoholia.**
- Päivittäin tupakointi oli yleisintä suomenkielisillä peruskoulun yläluokkien tytöillä. Muissa ryhmissä ruotsinkieliset nuoret tupakoivat suomenkielisiä yleisemmin. Nuuskaaminen oli ruotsinkielisillä pojilla moninkertaisesti yleisempää kuin suomenkielisillä pojilla. Tupakointi ja nuuskaaminen olivat yhteydessä **vaikeuksiin opiskelussa** sekä siihen, **tietävätkö vanhemmat nuoren illanviettopaikkaa viikonloppuisin.** Tupakointi oli yhteydessä myös **lintsaamiseen ja huonoksi koettuun terveydentilaan.**
- Ruotsinkieliset lukiolaispojat joiivat alkoholia vähintään kerran viikossa huomattavasti muita yleisemmin ja puolet heistä joi itsensä tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Humalajuominen oli yhteydessä siihen, **tietävätkö vanhemmat nuoren illanviettopaikkaa viikonloppuisin, huonoon arkirytmiiin ja rikkeiden tekemiseen.**
- Laittomien huumeiden kokeilut olivat yleisimpiä ruotsinkielisillä lukiolaispojilla ja suomenkielisillä lukiolaistytöillä. Alkoholin ja lääkkeiden yhteiskokeilut ja pelkkien lääkkeiden käyttö päihtymistarkoituksessa olivat yleisempiä ruotsin- kuin suomenkielisillä. Huumekokeiluihin olivat yhteydessä **vaikeudet opiskelussa, huono arki-rytmi ja fyysisen uhan kokeminen. Eri päihteiden käyttö kasautuu samoille nuorille.**
- Vanhempien tietoisuus lastensa viikonloppuiltojen viettopaikasta ja nuoren arkirytmi olivat yhteydessä päihteiden käyttöön. Tältä osin **perheen sisäisiä sääntöjä ja vapaa-ajan käytön valvontaa tulisi tiukentaa.**

Lähteet

- Aalto-Setälä, Terhi & Marttunen, Mauri & Pelkonen, Mirjami: Nuorten päihdehäiriöiden varhais-tunnistaminen. Tietoa nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Helsinki: Kansanterveyslaitos, HUS/HYKS, 2003.
- Haaja, Minna & Salunen, Riitta: Aski tupakkaa, kiitos! Laukaalaisten myyjien, 9-luokan oppilaiden ja opettajien käsityksiä tupakkatuotteiden myynnistä ja välittämisestä alle 18-vuotiaille. Sosiaali- ja terveysosaston julkaisuja 2/1997. Keski-Suomen lääninhallitus: Jyväskylä, 1997.
- Haukkala, Ari & Vartiainen, Erkki & de Vries, Hein: Progression of oral snuff use among Finnish 13–16-year-old students and its relation to smoking behaviour. *Addiction* 101 (2006): 4, 581–589.
- Holmila, Marja & Helasti, Kirsimarja: Sallia vai kieltää? Vanhempien käyttämät keinot 15-vuotiaitten päihdekasvatuksessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 66 (2001): 2, 169–172.
- Holmila, Marja & Karlsson, Thomas & Raitasalo, Kirsimarja: Alaikäisten alkoholiostot. *Yhteiskuntapolitiikka* 70 (2005): 3, 305-310.
- Hyvinvointikertomus 2005 [verkkojulkaisu]. Kauniaisten kaupunki: Kauniainen, 2005 [viitattu 29.1.2007]. Saatavissa: http://www.kauniainen.fi/info/kaupunki/hv_kertomus2005.pdf.
- Karvonen, Sakari & Rimpelä, Arja & Rimpelä, Matti: Do sports clubs promote snuff use? Trends among Finnish boys between 1981 and 1991. *Health Education Research: Theory and Practice* 10 (1995):147–154.
- Luopa, Pauliina & Räsänen, Minna & Jokela, Jukka: Missä mennään? Helsinkiläisnuorten päihde-käyttötymisen suuntia 1996 - 2004 [verkkojulkaisu]. Helsinki: Stakes & Helsingin kaupunki, 2004 [viitattu 29.1.2007]. Saatavissa: http://www.hel.fi/wps/wcm/resources/file/eb9a0045717158d/mis-sa_mennaa_helsinkilaisnuorten_paihdekayttaymisen_suuntia_96_04.pdf.
- Luopa, Pauliina & Räsänen, Minna & Jokela, Jukka: Nuorten mieliala ja päihteiden käyttö Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005 [verkkojulkaisu]. Helsinki: Stakes, 2005 [viitattu 29.1.2007]. Saatavissa: http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/616B2416-8062-4463-8FDE-744BFEEF0DF8/0/raahe_siikalatva_oulunsalo2005.pdf.
- Luopa, Pauliina & Sinkkonen, Annikka & Jokela, Jukka & Puusniekka, Riikka & Pietikäinen Minna: Kouluterveys 2006: Kauniaisten kuntaraportti [verkkojulkaisu]. Kauniainen: Stakes, Kauni-aisten kaupunki, 2006a [viitattu 29.1.2007]. Saatavissa: http://www.kauniainen.fi/hallinto/strate-giat/koulukysely_kauniainen_2006.pdf.
- Luopa, Pauliina & Sinkkonen, Annikka & Jokela, Jukka & Puusniekka, Riikka & Pietikäinen, Minna: Kouluterveys 2006: Pääkaupunkiseudun raportti [verkkojulkaisu]. Helsinki: Stakes, Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Kauniaisten kaupunki, Vantaan kaupunki, 2006b [viitattu 29.1.2007]. Saatavissa: http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/E1FCCDE9-3AE7-4995-9BCA-81C94CF0BAEF/0/pkseutu2006_raportti.pdf.
- Nuorisoneuvoston lausunto koulukyselystä [Verkkodokumentti]. Kauniainen, 2006 [viitattu 26.1.2007]. Saatavissa: <http://www.kauniainen.fi/ajankohtaista/arkisto/Kouluterveysk.pdf>.
- Paljärvi, Tapio: Suomen ruotsinkielisten ja suomenkielisten erot alkoholin käytössä ja juomatavas-sa. Pro gradu -tutkielma. Kansanterveystieteen ja yleislääketieteen laitos. Kansanterveystieteen pääaine. Kuopio: Kuopion yliopisto, 2003.
- Pirskanen, Marjatta: Nuorten päihdeettömyyden edistäminen. Varhaisen puuttumisen malli koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Kuopion yliopiston julkaisuja E Yhteiskuntatieteet. Kuopio, Kuopi-on yliopisto, 2007.

Liitteet

Liite I. Indikaattoreiden ja dikotomisoitujen muuttujien muodostaminen

Elinolot

Käyttövarat yli 17 euroa viikossa, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla on käytössään keskimäärin yli 17 euroa viikossa.

Indikaattorin muodostus:

101. Kuinka paljon Sinulla on rahaa käytettävissäsi keskimäärin viikossa (viikkorahaa tai muita tuloja, jotka saat käyttää niin kuin haluat)? (Pisteytys: Alle 2 euroa, 3-6 euroa, 7-9 euroa, 10-17 euroa=0; 18-35 euroa, Yli 35 euroa=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Vanhemmat eivät tunne useimpia ystäviä, %

Lyhyt kuvaus: Kumpikaan vanhemmista ei tunne useimpia oppilaan ystäviä.

Indikaattorin muodostus:

94. Tuntevatko vanhempasi useimmat ystäväsi? (Pisteytys: Molemmat tuntevat, Vain isä tuntee, Vain äiti tuntee=0; Ei kumpikaan tunne=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa, %

Lyhyt kuvaus: Vanhemmat eivät tiedä aina, missä oppilas viettää viikonloppuillansa.

Indikaattorin muodostus:

95. Tietävätkö vanhempasi, missä vietät perjantai- ja lauantai-iltiasi? (Pisteytys: Tietävät aina=0; Tietävät joskus, Useimmiten eivät tiedä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas ei pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.

Indikaattorin muodostus:

96. Pysytkö keskustelemaan vanhempiesi kanssa omista asioistasi? (Pisteytys: En juuri koskaan=1; Silloin tällöin, Melko usein, Usein=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Ei yhtään läheistä ystävää, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Indikaattorin muodostus:

93. Onko Sinulla tällä hetkellä todella läheistä ystävää, jonka kanssa voit keskustella luottamuksellisesti lähes kaikista omista asioistasi? (Pisteytys: Ei ole läheisiä ystäviä=1; On yksi läheinen ystävä, On kaksi läheistä ystävää, On useampia läheisiä ystäviä=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas on kokenut fyysistä uhkaa, jos häneltä on varastettu uhkailemalla, uhattu vahingoittaa tai käyty kimppuun vuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

92. Onko Sinulle viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehty seuraavia asioita?

- Varastettu tai yritetty varastaa jotain käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä (Pisteytys: Kyllä=1; Ei=0)

- Uhattu vahingoittaa ruumiillisesti (Pisteytys: Kyllä=1; Ei=0)

- Käyty ruumiillisesti kimppuusi kuten lyöty, potkittu tai käytetty jotain asetta (Pisteytys: Kyllä=1; Ei=0). *Mukaan otettiin 1-3 pistettä saaneet vastaajat.*

Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas on vuoden aikana tehnyt seuraavista rikkeistä vähintään kahta tai vähintään kaksi kertaa: tehnyt töherryksiä, vahingoittanut koulun omaisuutta, vahingoittanut muuta omaisuutta, varastanut, hakannut jonkun.

Indikaattorin muodostus:

91. Oletko viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehnyt seuraavia asioita?

- Kirjoittanut tai maalannut kirjoituksia tai graffiteja seiniiin, busseihin, pysäkkikatoksiin, ikkunoihin tai muihin vastaaviin paikkoihin (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Tahallasi vahingoittanut tai tuhonnut koulun omaisuutta tai koulurakennusta (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Tahallisesti vahingoittanut tai tuhonnut muuta kuin koululle kuuluvaa omaisuutta (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Varastanut jotakin kaupasta tai kioskista (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Hakannut jonkun (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3). *Mukaan otettiin 2-15 pistettä saaneet vastaajat.*

Kouluolot

Oppilaiden mielipiteitä ei oteta huomioon koulutyön kehittämisessä, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas on sitä mieltä, ettei oppilaiden mielipiteitä oteta huomioon koulutyön kehittämisessä.

Indikaattorin muodostus:

7. Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä, Täysin eri mieltä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Ei tiedä keinoista vaikuttaa koulun asioihin, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaat eivät tiedä, miten koulussa voi vaikuttaa koulun asioihin.

Indikaattorin muodostus:

7. Tiedän, miten koulussani voin vaikuttaa koulun asioihin (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä, Täysin eri mieltä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa, %

Lyhyt kuvaus: Muodostuu kolmesta opettajien ja oppilaiden vuorovaikutusta kuvaavasta väittämästä (Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni tunnilla, Opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu, Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä).

Indikaattorin muodostus:

7. Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni oppitunneilla (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=1; Täysin eri mieltä=2)

7. Opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=1; Täysin eri mieltä=2)

7. Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=1; Täysin eri mieltä=2). *Mukaan otettiin 3-6 pistettä saaneet vastaajat.*

Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri, %

Lyhyt kuvaus: Koulutyöhön liittyvä työmäärä on ollut lukuvuoden aikana jatkuvasti tai melko usein liian suuri.

Indikaattorin muodostus:

5. Millaiseksi olet kokenut koulutyöhön liittyvän työmääräsi tämän lukuvuoden aikana? (Pisteytys: Jatkuvasti liian suuri, Melko usein liian suuri=1; Sopiva, Melko usein liian vähäinen, Jatkuvasti liian vähäinen=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Vaikeuksia opiskelussa, %

Lyhyt kuvaus: Vaikeuksia opiskelussa mitattiin seuraavien asioiden avulla: läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien hoitaminen, kirjoittamistehtävien tekeminen, lukemistehtävien tekeminen, opetuksen seuraaminen.

Indikaattorin muodostus:

9. Miten koulunkäyntisi sujuu? Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa asioissa?

- Opetuksen seuraaminen oppitunneilla (Pisteytys: Ei lainkaan; Melko vähän=0; Melko paljon=1; Erittäin paljon=3)

- Läksyjen tai muiden vastaavien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan; Melko vähän=0; Melko paljon=1; Erittäin paljon=3)

- Kokeisiin valmistautuminen (Pisteytys: Ei lainkaan; Melko vähän=0; Melko paljon=1; Erittäin paljon=3)

- Itselleni parhaiten sopivan opiskelutavan löytäminen (Pisteytys: Ei lainkaan; Melko vähän=0; Melko paljon=1; Erittäin paljon=3)

- Omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen tai valmiiksi hoitaminen (Pisteytys: Ei lainkaan; Melko vähän=0; Melko paljon=1; Erittäin paljon=3)

- Kirjoittamista vaativien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan; Melko vähän=0; Melko paljon=1; Erittäin paljon=3)

- Lukemista (esim. kirjasta) vaativien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan; Melko vähän=0; Melko paljon=1; Erittäin paljon=3). *Mukaan otettiin 3-21 pistettä saaneet vastaajat.*

Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas pinnannut ainakin kaksi kokonaista koulupäivää kuukauden aikana.

Indikaattorin muodostus:

12. Kuinka monta kokonaista koulupäivää olet ollut seuraavien syiden takia poissa viimeisten 30 päivän aikana?

- Pinnaamisen tai lintsauksen takia (Pisteytys: En yhtään, Yhden päivän=0; 2-3 päivää, Yli 3 päivää=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas ei pidä tällä hetkellä lainkaan koulunkäynnistä.

Indikaattorin muodostus:

4. Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä? Pidän koulunkäynnistä (Pisteytys: Hyvin paljon, Melko paljon, Melko vähän=0; En lainkaan=1).

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Terveys

Terveydentila keskinäinen tai huono, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaan kokema terveydentila on keskinäinen, melko huono tai erittäin huono.

Indikaattorin muodostus:

17. Mitä mieltä olet terveydentilastasi? Onko se (Pisteytys: Erittäin hyvä, Melko hyvä=0; Keskinäinen, Melko tai erittäin huono=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Päivittäin vähintään kaksi oiretta, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla on ollut lähes päivittäin vähintään kaksi seuraavista oireista puolen vuoden aikana: niska- tai hartiakipuja, selän alaosan kipuja, vatsakipuja, jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta, ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia, vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin, päänsärkyä, väsymystä tai heikotusta.

Indikaattorin muodostus:

18. Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?

- Niska- tai hartiakipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Selän alaosan kipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Vatsakipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Päänsärkyä (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Väsymystä tai heikotusta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1). *Mukaan otettiin 2-8 pistettä saaneet vastaajat.*

Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus, %

Lyhyt kuvaus: Masentuneisuutta mitataan 12 kysymyksellä Raitosalon mielialakyselystä, joka perustuu Beckin depressio-mittariin.

Indikaattorin muodostus:

Seuraavat kysymykset käsittelevät mielialan erilaisia piirteitä. Vastaa kuhunkin kysymykseen siten, millaiseksi tunnet itsesi tänään.

24. Minkälainen on mielialasi?
 25. Miten suhtaudut tulevaisuuteen?
 26. Miten katsot elämäsi sujuneen?
 27. Miten tyytyväiseksi tai tyytymättömäksi tunnet itsesi?
 28. Minkälaisena pidät itseäsi?
 29. Onko Sinulla pettymyksen tunteita?
 30. Miten suhtaudut vieraitten ihmisten tapaamiseen?
 31. Miten koet päätösten tekemisen?
 32. Minkälaisena pidät olemustasi ja ulkonäköäsi?
 33. Minkälaista nukkumisesi on?
 34. Tunnetko väsymystä ja uupumusta?
 35. Minkälainen ruokahalusi on?
- (Pisteytys: vaihtoehdot 1,2=0; vaihtoehto 3=1; vaihtoehto 4=2; vaihtoehto 5=3). *Mukaan otettiin 8-36 pistettä saaneet vastaajat.*

Terveystottumukset

Huono arkirytmä, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas harrastaa liikuntaa epäsäännöllisesti, ei syö aamupalaa, ei syö tarjottua kouluruokaa, syö epäterveellisiä välipaloja koulussa, ei syö illallista yhdessä perheensä kanssa ja valvoo myöhään koulupäiviä edeltävinä iltoina.

Indikaattorin muodostus:

77. Kuinka usein harrastat urheilua tai liikuntaa vapaa-aikanasi vähintään PUOLEN TUNNIN ajan? (Pisteytys: Useita kertoja päivässä, Noin kerran päivässä, 4-6 kertaa viikossa, 2-3 kertaa viikossa=1; Kerran viikossa, Harvemmin, En lainkaan=0)
 79. Kuinka usein syöt aamupalaa (muutakin kuin vain kahvia, mehua tai muita juomia) kouluviikon aikana? (Pisteytys: Viitenä aamuna=1; 3-4 aamuna, 1-2 aamuna, Harvemmin=0)
 80. Mikä seuraavista vaihtoehdoista parhaiten kuvaa perheesi ateriointia iltapäivällä tai illalla? (Pisteytys: Ei varsinaista ateriointia, vaan jokainen ottaa itselleen syötävää, Valmistetaan ateriointia, mutta koko perhe ei syö yhtä aikaa=0; Syömme yhteisen aterian, jolloin yleensä kaikki ovat ruokapöydässä=1)
 82. Mikä seuraavista vaihtoehdoista parhaiten kuvaa kouluruokailuasi? (Pisteytys: Syön yleensä tarjotun ruoan=1; Syön yleensä leivän, juoman ja/tai salaatin, mutta harvoin pääruokaa, En yleensä syö kouluruokaa=0)
- Epäterveellisiä välipaloja koulussa vähintään 2 kertaa viikossa. Perustuu kysymykseen 84. Mitä muuta kuin kouluruokaa tarjottua ruokaa syöt yleensä koulussa kouluviikon aikana? (Pisteytys: Makeaa kahvileipää, Lihapiirakkaa, hampurilaista tms., Makeisia, Jäätelöä, Sokeroitua virvoitusjuomaa, Vähäkalorista virvoitusjuomaa: Harvemmin kuin kerran viikossa=0; 1-2 kertaa viikossa=1; 3-5 kertaa viikossa=2). Kysymyksessä 84 0-2 pistettä saaneet=1; 2-12 pistettä saaneet=0.
88. Mihin aikaan tavallisesti menet nukkumaan koulupäivinä? (Pisteytys: Noin 21.00 tai aikaisemmin, Noin 21.30, Noin 22, Noin 22.30, Noin 23=1; Noin 23.30, Noin 24, Noin 24.30, Noin 01, Noin 01.30 tai myöhemmin=0).
- Mukaan otettiin 0-2 pistettä saaneet vastaajat.*

Tupakoi päivittäin, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas tupakoi kerran päivässä tai useammin.

Indikaattorin muodostus:

58. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten nykyistä tupakointiasi? (Pisteitys: Tupakoin kerran päivässä tai useammin=1; Tupakoin kerran viikossa tai useammin, en kuitenkaan päivittäin, Tupakoin harvemmin kuin kerran viikossa, Olen lakossa tai lopettanut tupakoinnin, Ei ole koskaan tupakoinut (kysymyksen 57 perusteella)=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Runsasta nuuskan käyttöä, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas on nuuskannut yli 50 kertaa tai nuuskaa nykyisin päivittäin.

Indikaattorin muodostus:

64. Oletko koskaan kokeillut nuuskaamista? Montako kertaa yhteensä tähän mennessä? (Pisteitys: En ole kokeillut, Olen kokeillut kerran, Olen nuuskannut 2-50 kertaa=0; Olen nuuskannut yli 50 kertaa=1)

65. Nuuskaatko nykyisin? (Pisteitys: En lainkaan, Silloin tällöin=0; Päivittäin=1) *Mukaan otettiin 1-2 pistettä saaneet vastaajat.*

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas käyttää alkoholia tosi humalaan asti vähintään kerran kuukaudessa.

Indikaattorin muodostus:

68. Kuinka usein käytät alkoholia tosi humalaan asti? (Pisteitys: Kerran viikossa tai useammin, Noin 1-2 kertaa kuukaudessa=1; Harvemmin, En koskaan, En käytä alkoholijuomia (kysymyksen 67 perusteella)=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas on kokeillut ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, Subutexia, heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muuta vastaavaa huumetta.

Indikaattorin muodostus:

72. Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?

- Marihuanaa tai hasista (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)

- Ekstaasia (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)

- Subutexia (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)

- Heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1). *Mukaan otettiin 1-4 pistettä saaneet vastaajat.*

Käyttää vähintään kahta päihdettä, %

Lyhyt kuvaus: Täyttää seuraavista ehdoista vähintään kaksi: käyttää nikotiinia päivittäin, juo alkoholia tosi humalaan asti pari kertaa kuussa, käyttänyt laittomia huumeita vähintään kaksi kertaa.

Indikaattorin muodostus:

Käyttää nikotiinia (57. nuuskaa päivittäin JA/TAI 60. tupakoi kerran päivässä tai useammin=1)

Juo alkoholia tosi humalaan (68. tosi humalassa vähintään 1-2 kertaa kuukaudessa=1)

Käyttää laittomia huumeita (72. käyttänyt marihuanaa tai hasista, ekstaasia, Subutexia, heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita vähintään 2 kertaa=1). *Mukaan otettiin 2-3 pistettä saaneet vastaajat.*

Terveysosaaminen

Huonot tiedot päihhteistä, %

Lyhyt kuvaus: Muodostuu kuudesta tupakkaa, nuuskaa ja alkoholia koskevasta väittämästä.

Indikaattorin muodostus:

43. Tupakointi aiheuttaa luuston haurastumista. (Pisteitys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1)

43. Niin sanotut kevytsavukkeet ovat terveydelle vähemmän vaarallisia kuin muut savukkeet. (Pisteitys: Oikein=1; Väärin=0, En tiedä=1)

43. Nuuskaaminen parantaa fyysistä suorituskykyä. (Pisteitys: Oikein=1; Väärin=0, En tiedä=1)

43. Nuorten säännöllinen humalaan juominen heikentää muistia ja vaikeuttaa oppimista. (Pisteitys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1)

43. Alkoholijuomien hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. (Pisteitys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1)

43. Sama määrä alkoholia nostaa yhtä paljon samanpainoisen naisen ja miehen veren alkoholipitoisuutta. (Pisteitys: Oikein=1; Väärin=0, En tiedä=1). *Mukaan otettiin 3-6 pistettä saaneet vastaajat.*

Huomautus: Ei huomautettavaa.

Liite 2. Liitetaulukot sukupuolen ja koulun kielen mukaan vuodelta 2006

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Päihdeväittämät	Vähintään yksi väärin	84	92	83	90	89	96	83	92
	Kaikki (6) oikein	16	8	17	10	11	4	17	8
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	135	84	112	86	72	113	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Tupakointiväittämät	Vähintään yksi väärin	73	87	81	83	83	90	80	82
	Kaikki (3) oikein	27	13	19	17	17	10	20	18
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	135	84	112	86	72	113	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Alkoholiväittämät	Vähintään yksi väärin	50	61	19	50	45	71	28	57
	Kaikki (3) oikein	50	39	81	50	55	29	72	43
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	135	84	112	86	72	113	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 76.1 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Tupakointi silloin tällöin	Kyllä	53	59	65	64	65	75	67	78
	Ei	35	33	22	26	25	17	20	12
	Ei osaa sanoa	12	8	13	10	10	8	14	10
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	138	87	106	86	80	111	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 76.2 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? 10 tai useamman savukkeen poltto päivässä	Kyllä	20	20	16	8	19	26	20	19
	Ei	72	77	78	86	75	69	74	77
	Ei osaa sanoa	8	3	6	6	6	5	6	5
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	138	87	106	86	80	111	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 76.3 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Parin alkoholiannoksen juominen muutaman kerran viikossa	Kyllä	72	72	53	63	78	89	59	82
	Ei	19	22	33	26	12	9	32	9
	Ei osaa sanoa	9	6	14	11	9	2	9	8
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	138	87	105	86	80	111	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 76.4 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Humala kerran viikossa	Kyllä	47	35	21	23	38	44	36	32
	Ei	40	52	66	67	45	45	55	53
	Ei osaa sanoa	13	13	14	10	17	11	9	15
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	137	87	103	86	80	111	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 76.5 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Marihuanan polttaminen silloin tällöin	Kyllä	16	12	9	5	26	17	18	12
	Ei	76	80	79	90	68	76	76	82
	Ei osaa sanoa	8	7	12	6	6	7	6	6
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	138	87	106	86	80	111	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 76.6 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Marihuanan polttaminen säännöllisesti	Kyllä	8	3	0	1	5	6	3	1
	Ei	86	92	98	99	91	90	94	98
	Ei osaa sanoa	7	4	2	0	3	4	4	1
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	138	87	107	86	80	111	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 75 'Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen'	Täysin samaa mieltä	6	5	1	3	4	7	0	1
	Samaa mieltä	10	5	8	1	20	6	10	7
	Eri mieltä	30	31	49	31	31	35	33	31
	Täysin eri mieltä	54	59	41	65	45	52	57	61
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		96	138	85	106	86	79	112	78

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 63.1 Onko äitisi tupakoinut Sinun elinaikanasi?	Ei koskaan tupakoinut	65	52	65	63	70	51	69	57
	On tupakoinut aiemmin	16	28	8	26	9	26	16	20
	Tupakoi nykyisin	15	17	22	9	15	19	9	17
	Ei osaa sanoa	4	4	5	2	5	4	6	6
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		93	134	86	103	85	76	112	78

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 63.2 Onko isäsi tupakoinut Sinun elinaikanasi?	Ei koskaan tupakoinut	61	41	51	54	52	35	54	55
	On tupakoinut aiemmin	14	27	15	24	26	42	21	24
	Tupakoi nykyisin	18	25	20	16	14	14	17	17
	Ei osaa sanoa	7	7	13	5	9	9	8	4
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	137	85	103	86	74	112	78

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 60 Onko tupakointi sallittua siinä koulussa tai oppilaitoksessa, jota käyt?	Kielletty kokonaan	74	93	67	86	13	35	11	34
	Sallittu osittain	25	7	33	12	87	65	88	65
	Sallittu	2	0	0	3	0	0	1	1
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		97	140	85	111	85	78	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka		Lukion 1. ja 2. vuosikurssi	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 59.2 Miten usein tupakoit Koulussa, koulualueella? (vähintään kerran viikossa tupakoivat)	Ei koskaan	56	31	42	8
	Silloin tällöin	35	11	23	30
	Joka päivä	9	58	35	63
Yhteensä %		100	100	100	100
N		31	28	28	36

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 62 Tupakoivatko opettajat tai muu henkilökunta koulurakennuksessa tai koulun alueella?	Kyllä, päivittäin	7	8	8	4	5	12	3	21
	Kyllä, joskus	19	15	20	14	14	24	12	19
	Eivät tupakoi	27	23	27	29	25	35	35	29
	Ei osaa sanoa	47	54	45	54	56	28	51	30
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	139	85	110	86	78	112	79

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 57-58 Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten NYKYISTÄ TUPAKOINTIASI?	Päivittäin	9	14	16	6	6	12	12	15
	Kerran viikossa/useammin	6	1	5	2	0	8	8	8
	Harvemmin	10	11	11	18	13	23	11	12
	Lakossa tai lopettanut	16	21	13	17	29	28	20	26
	Ei tupakoi	59	53	55	57	52	29	49	38
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	141	86	113	85	80	113	79

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 54 Miten helppoa ikäistesi on ostaa tupakkaa kotisi lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista? (alle 18-vuotiaat)	Erittäin helppoa	36	25	19	17	33	45	18	26
	Melko helppoa	52	52	54	56	54	42	61	49
	Melko vaikeaa	9	16	26	21	13	13	21	25
	Erittäin vaikeaa	4	6	1	5	0	0	0	0
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	128	82	103	66	59	86	62

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka		Lukion 1. ja 2. vuosikurssi	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 55.2 Oletko ostanut viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana tupakkaa? KAUPASTA (vähintään kerran viikossa tupakoivat <18v)	Ei	80	40	48	20
	Kyllä	20	60	53	80
Yhteensä %		100	100	100	100
N		29	27	15	24

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka		Lukion 1. ja 2. vuosikurssi	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 55.3 Oletko ostanut viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana tupakkaa? KIOSKISTA (vähintään kerran viikossa tupakoivat <18v)	Ei	25	18	14	18
	Kyllä	75	83	86	83
Yhteensä %		100	100	100	100
N		29	27	15	27

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka		Lukion 1. ja 2. vuosikurssi	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 56.1 Oletko SAANUT tupakkaa viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana jollain muulla tavalla? Isältä tai äidiltä (vähintään kerran viikossa tupakoivat)	Ei	92	91	98	98
	Kyllä	8	9	2	2
Yhteensä %		100	100	100	100
N		33	27	27	35

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 64 Oletko koskaan kokeillut nuuskaamista? Montako kertaa yhteensä tähän mennessä?	Ei ole kokeillut	71	62	86	77	63	37	84	68
	Kerran	5	8	8	12	8	6	9	13
	2-50 kertaa	19	20	6	10	18	27	6	17
	Yli 50 kertaa	5	10	0	1	11	30	1	2
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	139	86	110	86	78	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 65 Nuuskaatko nykyisin?	Ei iankaan	84	78	96	96	82	60	96	94
	Silloin tällöin	15	18	4	4	14	19	4	6
	Päivittäin	1	4	0	0	3	21	0	0
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	139	86	110	86	78	110	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka		Lukion 1. ja 2. vuosikurssi	
		Poika		Poika	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Nuuskankäyttö	Ei	95	90	89	69
	Käyttää päivittäin ja/tai on käyttänyt yli 50 kertaa	5	10	11	31
Yhteensä %		100	100	100	100
N		95	138	86	78

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 67 Kuinka usein kaiken kaikkiaan käytät alkoholia, esimerkiksi puoli pulloa keskiolutta tai enemmän?	Kerran viikossa/useammin	10	12	5	7	19	32	17	13
	Pari kertaa kuukaudessa	20	29	21	29	23	41	31	36
	Noin kerran kuukaudessa	14	10	12	13	19	11	14	17
	Harvemmin	18	18	22	24	18	8	21	25
	Ei käytä alkoholia	38	31	41	27	20	8	16	8
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	139	86	110	86	80	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 68 Kuinka usein käytät alkoholia TOSI HUMALAAN asti?	Kerran viikossa	3	1	2	2	3	8	4	2
	1-2 kertaa kuukaudessa	16	23	12	18	26	43	24	23
	Harvemmin	29	23	28	33	41	37	34	43
	Ei koskaan	52	52	58	48	30	12	38	32
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	138	86	111	86	80	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 66 Miten helppoa ikäistesi on nykyisin ostaa KESKIOLUTTA kotisi lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta? (alle 18-vuotiaat)	Erittäin helppoa	19	16	9	9	33	38	10	22
	Melko helppoa	47	52	40	51	45	49	66	47
	Melko vaikeaa	29	27	43	35	22	12	23	23
	Erittäin vaikeaa	5	6	8	5	0	0	1	8
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		93	128	79	102	68	57	86	64

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 69.3 Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat? Isä tai äiti haki tai tarjosi (vähintään 1/kk alkoholia käyttävät, <18v)	Kyllä	21	21	9	24	11	32	19	44
	Ei	79	79	91	76	89	68	81	56
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		40	61	31	50	39	48	48	39

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 69.5 Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat? Otin kotoa (vähintään 1/kk alkoholia käyttävät, <18v)	Kyllä	20	32	24	35	15	15	17	15
	Ei	80	68	76	65	85	85	83	85
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		40	61	31	50	39	48	48	39

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 70 Tiedätkö tuttaviesi joukossa jonkun, joka viimeksi kuluneen VUODEN aikana olisi kokeillut huumaavia aineita?	Ei tiedä ketään nuorta	51	75	52	72	56	63	50	58
	Yhden nuoren	13	12	20	18	19	10	23	16
	2-5 nuorta	28	11	23	8	18	20	23	23
	Useampia kuin 5 nuorta	8	2	5	2	7	7	4	3
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	137	86	111	86	80	112	78

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 71 Onko Sinulle viimeksi kuluneen VUODEN aikana tarjottu huumaavia aineita SUOMESSA?	Ei	81	80	87	88	86	74	87	81
	Kyllä	0	1	1	0	0	0	0	0
	Ystävät tai tuttavat	7	9	6	8	10	15	12	13
	Tuntemattomat henkilöt	10	10	5	2	4	10	1	4
	Molemmat	2	1	1	3	0	1	1	2
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	139	86	112	86	80	112	79

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 74 Millaisiksi arvioit IKÄTOVERIESI mahdollisuudet hankkia huumeita, OMALLA paikkakunnallasi?	Erittäin helppoa	3	2	1	0	2	3	0	0
	Melko helppoa	27	12	16	13	18	25	25	23
	Melko vaikeaa	39	42	57	51	60	44	59	51
	Erittäin vaikeaa	30	44	25	37	21	28	16	27
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	128	84	101	85	77	110	68

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 72.3 Oletko koskaan käyttänyt ALKOHOLIA ja PILLEREITÄ yhdessä?	Ei koskaan	98	93	92	94	100	88	93	87
	Kerran	2	4	2	5	0	7	4	7
	2-4 kertaa	0	2	4	1	0	1	2	4
	5 kertaa tai useammin	0	1	2	0	0	3	1	2
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	140	86	111	86	80	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 72.4 Oletko koskaan käyttänyt LÄÄKKEITÄ (rauhottavia, uni- tai särkylääkkeitä, ilman alkoholia) päihtyäksesi?	Ei koskaan	100	95	98	94	100	95	96	92
	Kerran	0	2	2	2	0	1	3	2
	2-4 kertaa	0	1	0	5	0	1	0	4
	5 kertaa tai useammin	0	1	0	0	0	2	1	2
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	140	86	111	86	80	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 72.2 Oletko koskaan HAISTELLUT jotakin huumausainetta (tinneriä, liimaa tms.) päihtyäksesi?	Ei koskaan	98	96	93	97	94	97	96	96
	Kerran	1	3	5	0	3	1	4	3
	2-4 kertaa	0	0	2	2	3	0	0	0
	5 kertaa tai useammin	1	1	0	1	0	2	0	1
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	140	86	111	86	80	112	79

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 72.1 Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt MARIHUANAA TAI HASISTA?	Ei koskaan	93	91	93	95	92	87	88	91
	Kerran	3	5	4	5	2	4	8	5
	2-4 kertaa	2	3	2	0	3	4	3	3
	5 kertaa tai useammin	1	1	1	0	3	6	1	2
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	140	86	112	86	80	111	79

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 72.5 Oletko koskaan käyttänyt EKSTAASIA?	Ei koskaan	99	98	100	100	100	97	100	99
	Kerran	0	1	0	0	0	1	0	1
	2-4 kertaa	1	0	0	0	0	0	0	0
	5 kertaa tai useammin	0	1	0	0	0	2	0	0
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	140	86	110	85	80	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 72.6 Oletko koskaan käyttänyt SUBUTEXIA?	Ei koskaan	99	99	100	100	100	98	100	100
	2-4 kertaa	1	1	0	0	0	0	0	0
	5 kertaa tai useammin	0	1	0	0	0	2	0	0
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		92	140	86	111	86	80	111	79

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kys 72.7 Oletko koskaan käyttänyt heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita?	Ei koskaan	99	97	99	100	100	97	100	99
	Kerran	0	2	0	0	0	1	0	0
	2-4 kertaa	1	0	0	0	0	0	0	1
	5 kertaa tai useammin	0	1	1	0	0	2	0	0
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		94	139	86	110	86	80	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosentiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Laittomien huumeiden kokeilu	Ei koskaan	93	90	93	95	92	87	88	89
	Kerran	3	4	2	5	2	4	8	6
	2 kertaa tai useammin	3	6	5	0	6	9	4	6
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	140	86	111	86	80	111	79

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosentiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Kokeillut jotain huumaavaa ainetta	Ei	90	84	83	85	89	79	79	74
	Kyllä	10	16	17	15	11	21	21	26
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	140	86	112	86	80	112	80

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-astevakioidut prosentiosuudet

		Peruskoulun 8. ja 9. luokka				Lukion 1. ja 2. vuosikurssi			
		Poika		Tyttö		Poika		Tyttö	
		Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Käyttää vähintään kahta päihdettä	Ei	92	88	91	96	90	76	92	92
	Kyllä	8	12	9	4	10	24	8	8
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	100	100
N		95	138	86	110	86	80	111	79

Liite 3. Liitetaulukot koulun kielen mukaan vuosina 2002, 2004 ja 2006

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 76.1 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Tupakointi silloin tällöin	Kyllä	76	78	64	67	59	62
		Ei	15	17	29	23	28	30
		Ei osaa sanoa	9	5	7	10	13	9
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		141	219	199	239	182	244
Lukio	Kys 76.1 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Tupakointi silloin tällöin	Kyllä	71	91	81	85	66	76
		Ei	26	5	14	14	22	15
		Ei osaa sanoa	3	4	5	2	12	9
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		165	132	166	125	197	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 76.2 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? 10 tai useamman savukkeen poltto päivässä	Kyllä	23	27	21	16	18	14
		Ei	67	66	72	75	75	81
		Ei osaa sanoa	10	7	7	9	7	4
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	219	200	238	181	244
Lukio	Kys 76.2 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? 10 tai useamman savukkeen poltto päivässä	Kyllä	22	39	26	33	19	22
		Ei	73	55	64	58	74	73
		Ei osaa sanoa	5	6	10	10	6	5
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		165	132	166	124	197	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 76.3 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Parin alkoholiannoksen juominen muutaman kerran viikossa	Kyllä	72	73	59	71	62	68
		Ei	20	18	31	19	26	24
		Ei osaa sanoa	8	9	11	10	11	9
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	219	200	239	181	243
Lukio	Kys 76.3 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Parin alkoholiannoksen juominen muutaman kerran viikossa	Kyllä	80	84	76	90	68	86
		Ei	15	11	19	7	22	9
		Ei osaa sanoa	5	5	5	3	9	5
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		165	132	166	124	197	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 76.4 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Humala kerran viikossa	Kyllä	43	36	38	38	34	29
		Ei	40	52	49	50	53	60
		Ei osaa sanoa	16	12	13	12	13	11
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	219	200	237	181	240
Lukio	Kys 76.4 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Humala kerran viikossa	Kyllä	41	50	39	59	37	38
		Ei	53	42	51	33	50	49
		Ei osaa sanoa	7	8	10	7	13	13
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		165	132	165	125	197	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuoliivakoidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 76.5 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Marihuanan polttaminen silloin tällöin	Kyllä	17	11	16	7	13	9
		Ei	74	78	80	86	78	85
		Ei osaa sanoa	9	11	4	6	10	6
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	142	218	200	238	181	244	
Lukio	Kys 76.5 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Marihuanan polttaminen silloin tällöin	Kyllä	24	21	24	14	22	15
		Ei	72	76	70	81	72	79
		Ei osaa sanoa	4	4	6	5	6	6
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	165	132	166	125	197	160	

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuoliivakoidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 76.6 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Marihuanan polttaminen säännöllisesti	Kyllä	4	3	6	2	4	2
		Ei	92	90	90	92	92	96
		Ei osaa sanoa	3	7	3	6	4	2
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	142	219	198	239	181	245	
Lukio	Kys 76.6 Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Marihuanan polttaminen säännöllisesti	Kyllä	5	5	4	3	4	3
		Ei	93	92	90	96	93	94
		Ei osaa sanoa	2	3	6	1	4	2
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	165	132	166	125	197	160	

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuoliivakoidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 75 'Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen'	Täysin samaa mieltä	8	3	3	4	4	4
		Samaa mieltä	13	8	9	6	9	3
		Eri mieltä	37	34	38	24	40	31
		Täysin eri mieltä	43	55	50	66	48	62
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	143	218	200	240	181	244	
Lukio	Kys 75 'Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen'	Täysin samaa mieltä	6	6	5	5	2	4
		Samaa mieltä	14	12	12	6	15	6
		Eri mieltä	39	29	33	36	32	33
		Täysin eri mieltä	40	53	50	52	51	56
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	165	132	164	125	198	157	

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 63.1 Onko äitisi tupakoinut Sinun elinaikanasi?	Ei koskaan tupakoinut	61	42	60	61	65	57
		On tupakoinut aiemmin	15	29	18	20	12	27
		Tupakoi nykyisin	16	24	16	15	18	13
		Ei osaa sanoa	7	4	6	3	4	3
		Ei ole äitiä	0	1	0	0	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		145	220	197	228	179	237
Lukio	Kys 63.1 Onko äitisi tupakoinut Sinun elinaikanasi?	Ei koskaan tupakoinut	75	41	73	56	69	54
		On tupakoinut aiemmin	12	30	9	27	13	23
		Tupakoi nykyisin	11	24	11	14	12	18
		Ei osaa sanoa	3	4	8	3	6	5
		Ei ole äitiä	0	1	0	0	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		165	130	161	116	197	154

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 63.2 Onko isäsi tupakoinut Sinun elinaikanasi?	Ei koskaan tupakoinut	45	36	49	51	56	48
		On tupakoinut aiemmin	18	31	21	20	15	26
		Tupakoi nykyisin	29	29	22	23	19	21
		Ei osaa sanoa	6	4	8	5	10	6
		Ei ole isää	2	1	0	0	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		144	220	198	234	179	240
Lukio	Kys 63.2 Onko isäsi tupakoinut Sinun elinaikanasi?	Ei koskaan tupakoinut	58	38	57	45	53	45
		On tupakoinut aiemmin	18	27	20	27	23	33
		Tupakoi nykyisin	17	28	16	27	15	16
		Ei osaa sanoa	4	3	6	2	8	6
		Ei ole isää	2	4	0	0	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	129	164	122	198	152

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 60 Onko tupakointi sallittua siinä koulussa tai oppilaitoksessa, jota käyt?	Kielletty kokonaan	73	87	79	91	70	90
		Sallittu osittain	27	12	19	9	29	9
		Sallittu	1	0	1	0	1	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		144	220	199	239	182	251
Lukio	Kys 60 Onko tupakointi sallittua siinä koulussa tai oppilaitoksessa, jota käyt?	Kielletty kokonaan	12	42	18	37	12	35
		Sallittu osittain	88	56	82	59	88	65
		Sallittu	1	2	1	4	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	130	165	122	197	158

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 59.2 Miten usein tupakoit Koulussa, koulualueella? (vähintään kerran viikossa tupakoivat)	Ei koskaan	34	32	50	42	56	31
		Silloin tällöin	20	35	35	19	35	11
		Joka päivä	46	34	14	39	9	58
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	29	60	32	37	31	28	
Lukio	Kys 59.2 Miten usein tupakoit Koulussa, koulualueella? (vähintään kerran viikossa tupakoivat)	Ei koskaan	18	21	45	12	42	8
		Silloin tällöin	26	26	20	40	23	30
		Joka päivä	56	53	35	48	35	63
		Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
	N	33	40	37	38	28	36	

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 62 Tupakoivatko opettajat tai muu henkilökunta koulurakennuksessa tai koulun alueella?	Kyllä, päivittäin	12	14	11	10	8	6
		Kyllä, joskus	15	22	22	19	20	14
		Eivät tupakoi	24	28	17	31	27	26
		Ei osaa sanoa	49	36	50	40	46	54
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
N	144	221	199	240	180	249		
Lukio	Kys 62 Tupakoivatko opettajat tai muu henkilökunta koulurakennuksessa tai koulun alueella?	Kyllä, päivittäin	3	14	3	19	4	17
		Kyllä, joskus	11	12	7	25	13	22
		Eivät tupakoi	47	43	25	27	30	32
		Ei osaa sanoa	39	30	65	29	54	29
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
N	166	130	165	122	198	157		

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 57-58 Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten NYKYISTÄ TUPAKOINTIASI?	Päivittäin	15	18	13	9	13	10
		Kerran viikossa/useammin	6	9	3	5	5	1
		Harvemmin	13	13	9	11	11	14
		Lakossa tai lopettanut	16	18	18	20	14	19
		Ei tupakoi	50	43	57	56	57	55
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
N	144	218	197	234	180	254		
Lukio	Kys 57-58 Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten NYKYISTÄ TUPAKOINTIASI?	Päivittäin	17	20	17	18	9	14
		Kerran viikossa/useammin	4	10	4	12	4	8
		Harvemmin	15	20	13	20	12	18
		Lakossa tai lopettanut	12	22	17	22	24	27
		Ei tupakoi	53	29	49	28	51	33
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
N	165	129	165	125	198	159		

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 54 Miten helppoa ikäistesi on ostaa tupakkaa kotisi lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista? (alle 18-vuotiaat)	Erittäin helppoa	26	27	32	20	28	21
		Melko helppoa	54	57	50	50	53	54
		Melko vaikeaa	18	13	16	25	17	19
		Erittäin vaikeaa	2	2	2	5	3	6
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	216	195	225	177	231
Lukio	Kys 54 Miten helppoa ikäistesi on ostaa tupakkaa kotisi lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista? (alle 18-vuotiaat)	Erittäin helppoa	36	45	38	40	25	36
		Melko helppoa	61	52	50	52	57	45
		Melko vaikeaa	4	2	11	8	17	19
		Erittäin vaikeaa	0	0	1	0	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		129	98	156	120	152	121

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 55.2 Oletko ostanut viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana tupakkaa? KAUPASTA (vähintään kerran viikossa tupakoivat <18v)	Ei	77	41	38	45	80	40
		Kyllä	23	59	62	55	20	60
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		27	49	29	30	29	27
Lukio	Kys 55.2 Oletko ostanut viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana tupakkaa? KAUPASTA (vähintään kerran viikossa tupakoivat <18v)	Ei	51	42	34	9	48	20
		Kyllä	49	58	66	91	53	80
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		23	21	35	35	15	24

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 55.3 Oletko ostanut viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana tupakkaa? KIOSKISTA (vähintään kerran viikossa tupakoivat <18v)	Ei	34	23	29	35	25	18
		Kyllä	66	77	71	65	75	83
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		27	49	29	30	29	27
Lukio	Kys 55.3 Oletko ostanut viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana tupakkaa? KIOSKISTA (vähintään kerran viikossa tupakoivat <18v)	Ei	17	8	16	2	14	30
		Kyllä	83	92	84	98	86	70
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		23	21	35	35	15	24

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 56.1 Oletko SAANUT tupakkaa viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana jollain muulla tavalla? Isältä tai äidiltä (vähintään kerran viikossa tupakoivat)	Ei	80	85	92	91
		Kyllä	20	15	8	9
	Yhteensä %	100	100	100	100	
	N	31	33	33	27	
Lukio	Kys 56.1 Oletko SAANUT tupakkaa viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana jollain muulla tavalla? Isältä tai äidiltä (vähintään kerran viikossa tupakoivat)	Ei	97	94	98	98
		Kyllä	3	6	2	2
	Yhteensä %	100	100	100	100	
	N	37	37	27	35	

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 64 Oletko koskaan kokeillut nuuskaamista? Montako kertaa yhteensä tähän mennessä?	Ei ole kokeillut	82	63	82	75	79	69
		Kerran	9	7	6	6	7	10
		2-50 kertaa	8	19	8	13	12	15
		Yli 50 kertaa	1	11	5	7	2	5
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
	N	143	220	199	241	181	249	
Lukio	Kys 64 Oletko koskaan kokeillut nuuskaamista? Montako kertaa yhteensä tähän mennessä?	Ei ole kokeillut	80	54	75	49	73	53
		Kerran	8	13	7	14	8	10
		2-50 kertaa	9	16	14	24	12	22
		Yli 50 kertaa	3	17	5	13	6	16
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
	N	165	131	165	125	198	158	

Kouluterveys 2006, Kauniainen
Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 65 Nuuskaatko nykyisin?	Ei lainkaan	95	78	92	86	90	87
		Silloin tällöin	5	17	6	10	9	11
		Päivittäin	.	5	2	4	0	2
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
	N	142	220	198	241	181	249	
Lukio	Kys 65 Nuuskaatko nykyisin?	Ei lainkaan	93	78	94	77	89	77
		Silloin tällöin	6	12	3	18	9	12
		Päivittäin	1	11	3	5	2	11
	Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	
	N	166	131	164	125	196	158	

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Nuuskankäyttö	Ei	99	78	90	88	95	90
		Käyttää päivittäin ja/tai on käyttänyt yli 50 kertaa	1	22	10	12	5	10
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		73	110	89	121	95	138
Lukio	Nuuskankäyttö	Ei	94	67	91	74	89	69
		Käyttää päivittäin ja/tai on käyttänyt yli 50 kertaa	6	33	9	26	11	31
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		76	76	80	70	86	78

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 67 Kuinka usein kaiken kaikkiaan käytät alkoholia, esimerkiksi puoli pulloa keskiolutta tai enemmän?	Kerran viikossa/useammin	11	14	16	7	7	10
		Pari kertaa kuukaudessa	17	24	22	27	20	29
		Noin kerran kuukaudessa	13	18	9	17	13	11
		Harvemmin	28	21	24	19	20	21
		Ei käytä alkoholia	30	23	30	30	40	29
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
N		144	220	198	240	181	249	
Lukio	Kys 67 Kuinka usein kaiken kaikkiaan käytät alkoholia, esimerkiksi puoli pulloa keskiolutta tai enemmän?	Kerran viikossa/useammin	13	27	17	32	18	22
		Pari kertaa kuukaudessa	29	41	35	34	27	38
		Noin kerran kuukaudessa	19	15	14	10	17	14
		Harvemmin	25	8	21	14	20	17
		Ei käytä alkoholia	13	9	13	9	18	8
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
N		166	132	165	122	198	160	

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 68 Kuinka usein käytät alkoholia TOSI HUMALAAAN asti?	Kerran viikossa	4	5	5	4	3	2
		1-2 kertaa kuukaudessa	18	16	18	18	14	21
		Harvemmin	27	38	28	30	28	28
		Ei koskaan	51	42	49	48	55	50
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
N		144	219	199	240	181	249	
Lukio	Kys 68 Kuinka usein käytät alkoholia TOSI HUMALAAAN asti?	Kerran viikossa	1	4	4	9	3	5
		1-2 kertaa kuukaudessa	17	27	26	40	25	33
		Harvemmin	52	50	43	29	38	40
		Ei koskaan	30	19	28	23	34	22
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
N		166	132	165	125	198	160	

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 66 Miten helppoa ikäistesi on nykyisin ostaa KESKIOLUTTA kotisi lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta? (alle 18-vuotiaat)	Erittäin helppoa	16	17	14	12
		Melko helppoa	52	55	44	52
		Melko vaikeaa	29	25	36	31
		Erittäin vaikeaa	3	3	6	5
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		143	217	172	230
Lukio	Kys 66 Miten helppoa ikäistesi on nykyisin ostaa KESKIOLUTTA kotisi lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta? (alle 18-vuotiaat)	Erittäin helppoa	24	34	22	30
		Melko helppoa	65	55	56	48
		Melko vaikeaa	10	11	22	18
		Erittäin vaikeaa	1	0	0	4
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		125	94	154	121

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 69.3 Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat? Isä tai äiti haki tai tarjosi (vähintään 1/kk alkoholia käyttävät, <18v)	Kyllä	12	23	15	23
		Ei	88	77	85	77
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		62	121	71	111
Lukio	Kys 69.3 Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat? Isä tai äiti haki tai tarjosi (vähintään 1/kk alkoholia käyttävät, <18v)	Kyllä	26	26	15	38
		Ei	74	74	85	62
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		73	73	87	87

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 69.5 Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat? Otin kotoa (vähintään 1/kk alkoholia käyttävät, <18v)	Kyllä	30	25	22	33
		Ei	70	75	78	67
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		62	121	71	111
Lukio	Kys 69.5 Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat? Otin kotoa (vähintään 1/kk alkoholia käyttävät, <18v)	Kyllä	15	22	16	15
		Ei	85	78	84	85
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		73	73	87	87

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 70 Tiedätkö tuttaviesi joukossa jonkun, joka viimeksi kuluneen VUODEN aikana olisi kokeillut huumaavia aineita?	Ei tiedä ketään nuorta	39	39	53	72	52	73
		Yhden nuoren	19	21	20	10	17	15
		2-5 nuorta	30	29	22	14	26	10
		Useampia kuin 5 nuorta	12	11	5	4	6	2
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		144	221	197	240	181	248
Lukio	Kys 70 Tiedätkö tuttaviesi joukossa jonkun, joka viimeksi kuluneen VUODEN aikana olisi kokeillut huumaavia aineita?	Ei tiedä ketään nuorta	30	30	54	68	53	61
		Yhden nuoren	15	18	16	7	21	13
		2-5 nuorta	37	31	24	15	20	21
		Useampia kuin 5 nuorta	18	21	6	10	5	5
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	132	165	125	198	158

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 71 Onko Sinulle viimeksi kuluneen VUODEN aikana tarjottu huumaavia aineita SUOMESSA?	Ei	79	71	83	83	84	84
		Kyllä	1	1	0	0	1	0
		Ystävät tai tuttavat	10	16	10	11	6	8
		Tuntemattomat henkilöt	8	11	6	5	7	6
	Molemmat	2	2	1	1	2	2	
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	
	N		144	219	200	239	181	251
Lukio	Kys 71 Onko Sinulle viimeksi kuluneen VUODEN aikana tarjottu huumaavia aineita SUOMESSA?	Ei	76	69	83	74	86	78
		Kyllä	0	1	0	1	0	0
		Ystävät tai tuttavat	20	25	9	15	11	14
		Tuntemattomat henkilöt	4	5	6	8	3	7
	Molemmat	1	1	1	1	0	2	
Yhteensä %		100	100	100	100	100	100	
	N		166	132	165	125	198	159

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 74 Millaisiksi arvioit IKÄTOVERIESI mahdollisuudet hankkia huumeita, OMALLA paikkakunnallasi?	Erittäin helppoa	8	7	4	3	2	1
		Melko helppoa	36	27	28	19	22	12
		Melko vaikeaa	41	43	46	41	48	46
		Erittäin vaikeaa	15	22	22	37	28	40
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	213	197	229	179	229
Lukio	Kys 74 Millaisiksi arvioit IKÄTOVERIESI mahdollisuudet hankkia huumeita, OMALLA paikkakunnallasi?	Erittäin helppoa	8	11	2	4	1	1
		Melko helppoa	54	54	36	20	21	24
		Melko vaikeaa	34	29	45	45	59	47
		Erittäin vaikeaa	4	7	18	31	19	27
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		161	125	165	120	195	145

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 72.3 Oletko koskaan käyttänyt ALKOHOLIA ja PILLEREITÄ yhdessä?	Ei koskaan	92	83	92	91	95	93
		Kerran	5	11	5	4	2	4
		2-4 kertaa	3	5	2	2	2	1
		5 kertaa tai useammin	0	1	1	3	1	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		143	219	200	241	180	251
Lukio	Kys 72.3 Oletko koskaan käyttänyt ALKOHOLIA ja PILLEREITÄ yhdessä?	Ei koskaan	89	86	93	84	96	88
		Kerran	10	7	3	11	2	7
		2-4 kertaa	2	4	3	2	1	3
		5 kertaa tai useammin	0	2	1	3	0	3
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		165	132	165	125	198	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 72.4 Oletko koskaan käyttänyt LÄÄKKEITÄ (rauhottavia, uni- tai särkylääkkeitä, ilman alkoholia) päihtyäksesi?	Ei koskaan	98	94	95	95	99	94
		Kerran	1	4	1	1	1	2
		2-4 kertaa	1	1	1	2	0	3
		5 kertaa tai useammin	0	1	2	2	0	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		143	219	200	239	181	251
Lukio	Kys 72.4 Oletko koskaan käyttänyt LÄÄKKEITÄ (rauhottavia, uni- tai särkylääkkeitä, ilman alkoholia) päihtyäksesi?	Ei koskaan	97	94	97	95	98	94
		Kerran	1	0	1	0	1	2
		2-4 kertaa	2	4	0	1	0	2
		5 kertaa tai useammin	0	2	2	4	0	2
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	131	165	125	198	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 72.2 Oletko koskaan HAISTELLUT jotakin huumaavaa ainetta (tinneriä, liimaa tms.) päihtyäksesi?	Ei koskaan	95	96	93	95	95	97
		Kerran	4	4	4	2	3	1
		2-4 kertaa	1	1	2	1	1	1
		5 kertaa tai useammin	1	0	1	2	1	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	219	200	240	181	251
Lukio	Kys 72.2 Oletko koskaan HAISTELLUT jotakin huumaavaa ainetta (tinneriä, liimaa tms.) päihtyäksesi?	Ei koskaan	99	97	98	94	95	96
		Kerran	1	2	1	3	4	2
		2-4 kertaa	0	0	0	1	1	0
		5 kertaa tai useammin	1	1	1	2	0	2
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	131	165	125	198	159

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 72.1 Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt MARIHUANAA TAI HASISTA?	Ei koskaan	93	93	94	93	93	93
		Kerran	2	3	3	4	3	5
		2-4 kertaa	3	3	2	2	2	1
		5 kertaa tai useammin	2	1	1	1	1	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		143	220	199	240	181	252
Lukio	Kys 72.1 Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt MARIHUANAA TAI HASISTA?	Ei koskaan	80	86	87	95	90	89
		Kerran	5	3	4	2	5	4
		2-4 kertaa	7	4	5	1	3	3
		5 kertaa tai useammin	8	7	3	3	2	4
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	132	165	125	197	159

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 72.5 Oletko koskaan käyttänyt EKSTAASIA?	Ei koskaan	99	99	99	99	99	99
		Kerran	1	1	0	0	0	1
		2-4 kertaa	0	0	0	0	1	0
		5 kertaa tai useammin	0	0	1	1	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	219	198	241	180	250
Lukio	Kys 72.5 Oletko koskaan käyttänyt EKSTAASIA?	Ei koskaan	100	100	100	98	100	98
		Kerran	1	0	0	0	0	1
		2-4 kertaa	0	0	0	1	0	0
		5 kertaa tai useammin	0	0	1	1	0	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	132	165	125	197	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 72.6 Oletko koskaan käyttänyt SUBUTEXIA?	Ei koskaan	99	98	99	99
		2-4 kertaa	0	1	1	0
		5 kertaa tai useammin	1	1	0	0
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		199	241	178	251
Lukio	Kys 72.6 Oletko koskaan käyttänyt SUBUTEXIA?	Ei koskaan	100	97	100	99
		2-4 kertaa	0	1	0	0
		5 kertaa tai useammin	1	2	0	1
	Yhteensä %		100	100	100	100
	N		164	125	197	159

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kys 72.7 Oletko koskaan käyttänyt heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita?	Ei koskaan	99	98	99	98	99	99
		Kerran	1	1	0	0	0	1
		2-4 kertaa	0	1	0	1	1	0
		5 kertaa tai useammin	0	0	1	1	1	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		139	219	200	239	180	249
Lukio	Kys 72.7 Oletko koskaan käyttänyt heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita?	Ei koskaan	99	98	99	97	100	98
		Kerran	1	1	1	0	0	1
		2-4 kertaa	0	0	0	1	0	0
		5 kertaa tai useammin	0	1	1	2	0	1
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		165	130	164	125	198	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Laittomien huumeiden kokeilu	Ei koskaan	93	93	94	93	93	92
		Kerran	2	3	3	4	3	5
		2 kertaa tai useammin	5	4	3	3	4	3
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		142	219	199	240	181	251
Lukio	Laittomien huumeiden kokeilu	Ei koskaan	80	85	87	95	90	88
		Kerran	4	4	5	1	5	5
		2 kertaa tai useammin	15	11	9	4	5	7
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	132	165	125	197	159

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Kokeillut jotain huumavaa ainetta	Ei	82	77	81	84	86	84
		Kyllä	18	23	19	16	14	16
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		143	220	200	241	181	252
Lukio	Kokeillut jotain huumavaa ainetta	Ei	75	75	82	79	84	76
		Kyllä	25	25	18	21	16	24
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	132	165	125	198	160

Kouluterveys 2006, Kauniainen

Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet

			2002		2004		2006	
			Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi	Suomi	Ruotsi
Peruskoulu	Vähintään kahden päihteen käyttöä	Ei	90	89	89	90	92	92
		Kyllä	10	11	11	10	8	8
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		141	217	198	239	181	248
Lukio	Vähintään kahden päihteen käyttöä	Ei	86	76	85	80	91	84
		Kyllä	14	24	15	20	9	16
	Yhteensä %		100	100	100	100	100	100
	N		166	132	165	125	197	159